

Møteinnkalling

Utvalg: Osen formannskap
Møtested: Kommunehuset Kya
Møtedato: 06.12.2017
Tid: 09:00

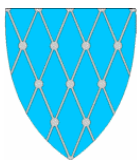
Forfall meldes via Osen kommunes hjemmeside, www.osen.kommune.no, eller til postmottak@osen.kommune.no. Varamedlemmer møter kun ved spesiell innkalling.

Innkalling er sendt til:		
Navn	Funksjon	Representerer
Per Asbjørn Rødøy	Medlem	OS-KRF/V
Oddbjørn Ovesen	Medlem	OS-AP
Line Stein	Varaordfører	OS-SP
Solvår Anita Johansen	Medlem	OS-BYS
John Einar Høvik	Ordfører	OS-AP

Saksnr	Sakstittel	Lukket
	Referatsaker:	
	Politiske saker:	
PS 16/17	Budsjett 2018 og økonomiplan 2018 - 2021	
PS 17/17	Overenskomst med grunneiere ved legging av vann- og avløpsledninger	
	Orienteringssaker:	

Steinsdalen, den 28.11.2017

John Einar Høvik
Ordfører

SAKSFRAMLEGG

<i>Saksnr</i>	<i>Utvalg</i>	<i>Møtedato</i>
16/17	Osen formannskap	06.12.2017

Saksbehandler: Roar Leirset

BUDSJETT 2018 OG ØKONOMIPLAN 2018 - 2021

Vedlegg

1 budsjettkommentarer2018

Sakens bakgrunn og innhold:

Det vises til vedlagte budsjettkommentarer for budsjett 2018, og kommentarer til økonomiplan 2018 – 2021.

Vurdering:

Rådmannen legger frem budsjett og økonomiplan i samme sak, da disse henger tett sammen. Dette anses i tillegg formålstjenlig så lenge man ikke vedtar budsjett og økonomiplan til ulike tider i driftsåret.

Rådmannen mener budsjettet inneholder mange viktige tiltak, både innenfor drift og investering. Selv om årets budsjett inneholder vesentlige innsparinger mener rådmannen at Osen kommune har en veldig god tjenesteproduksjon innenfor budsjettets rammer.

Rådmannens innstilling:

Formannskapetets forslag til budsjett skal i henhold til kommuneloven ligge ute til offentlig ettersyn i minst 14 dager før behandling i kommunestyret.

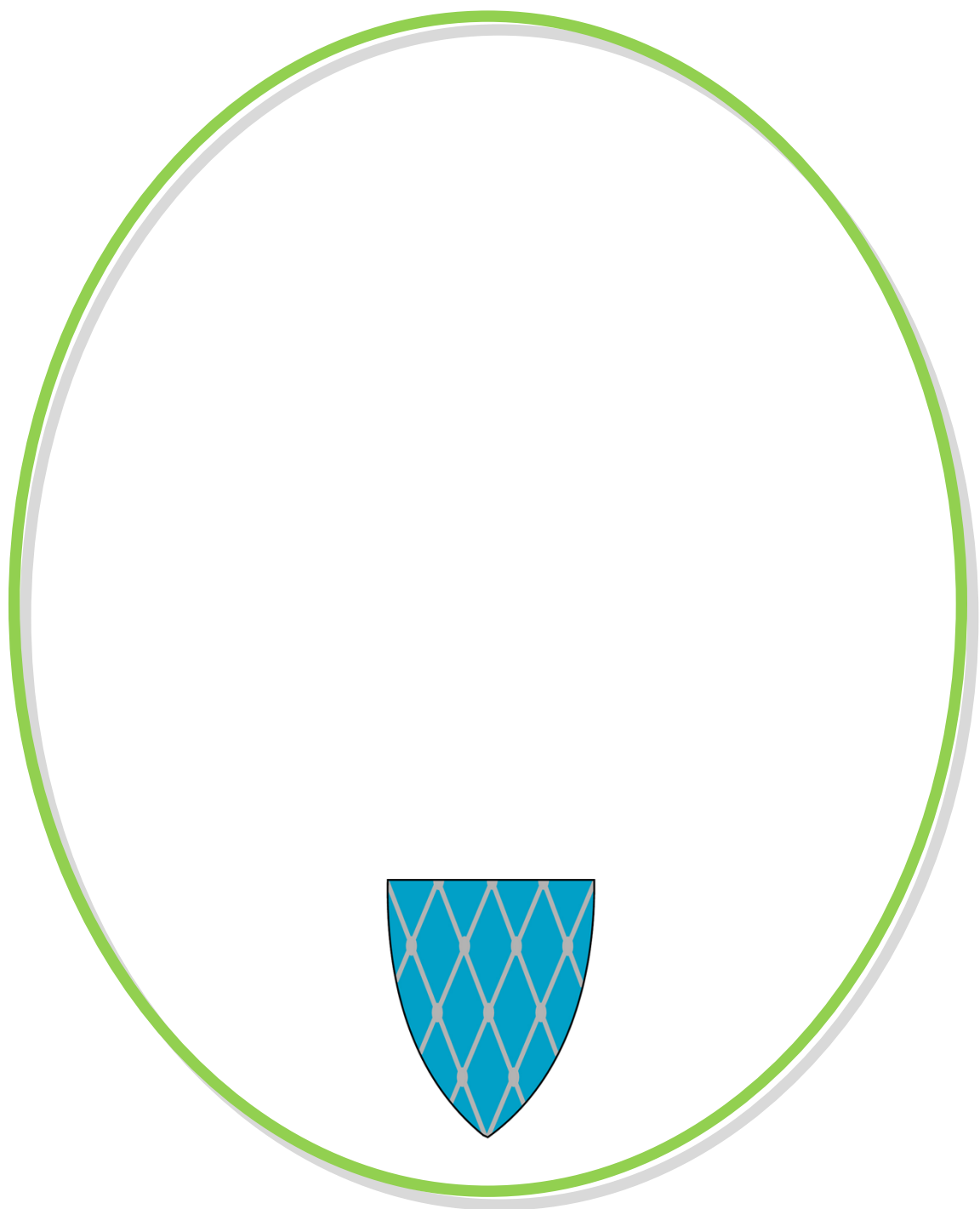
Ut fra ovenstående legger rådmannen frem for formannskapet, sitt forslag til budsjett for året 2018, samt økonomiplan for årene 2018 – 2021 til behandling.

Ut fra vedlagte oversikter og rådmannens kommentarer bes formannskapet fremme følgende innstilling til kommunestyret på budsjett 2018 og økonomiplan for perioden 2018 – 2021:

Osen kommunestyre vedtar budsjett for Osen kommune 2018, drift og investering, i henhold til kommunelovens kapittel 8 §§ 45 og 46.

1. Driftsbudsjettet for 2018 vedtas slik det fremgår av fremlagte budsjettskjema 1 A og 1 B. Kroner 74 546 000 fordeles til drift og det settes av kr. 406 000 til fond. Budsjettet vedtas på ansvarsnivå.

2. Investeringsbudsjettet for 2017 med låneopptak på totalt kroner 5 286 000 vedtas slik det fremgår av framlagte budsjettskjema 2 A og 2 B.
3. Osen kommune tar ikke opp lån i husbanken til videreformidling (startlån) i 2018.
4. Rådmannen gis fullmakt til å godkjenne lånevilkår i henhold til kommunens økonomireglement.
5. Det kommunale skattøret fastsettes til 11,8 % jf. Regjeringens forslag til statsbudsjett. Skatteanslaget for 2018 settes til kroner 26 890 000.
6. Med hjemmel i lov om eiendomsskatt §§ 2, 3 og 4 vedtar Osen kommunestyre å skrive ut eiendomsskatt i Osen kommune for eiendomsskatteåret 2018.
 - a. Eiendomsskatten omfatter faste eiendommer i hele kommunen jf. Eieendomsskattelova § 3 første ledd, bokstav a.
 - b. Eiendomsskattesatsen er to promille, jf. Eieendomsskattelova § 11.
 - c. For boligdelen av eiendommer (herunder fritidseiendommer) som ikke benyttes til næringsvirksomhet videreføres et bunnfradrag på 500 000 kroner av takstverdi, jf. Eieendomsskattelova § 11.
 - d. Eiendomsskatten skal betales i to terminer.
7. Nettoeffekt av eventuelle ekstraordinære inntekter i 2018 avsettes i kommunens disposisjonsfond.

BUDSJETT 2018

ØKONOMIPLAN 2018-2021

Rådmannens forslag den 06.12.2017

Innholdsfortegnelse	
Innledning	3
1. Prioriterte satsingsområder i planperioden – oppsummering	4
2.4 Investeringsbudsjett 2017 – Budsjettskjema 2 B	9
3. Planforutsetninger	11
3.1. Prisnivå, lønns- og prisvekst, pensjonsutgift	11
3.2. Befolkningsutvikling	11
3.3. Økonomiske rammebetingelser	12
3.4. Rente og avdragsutgifter	13
3.5. Eiendomsskatt	13
4. Økonomisk situasjon og handlingsrom	13
4.1. Økonomisk utgangspunkt – store utfordringer og større usikkerhet	13
4.2. Oppfylld av økonomiske måltall	14
4.3. Forventet netto driftsresultat	14
5. Handlingsplan – prioriteringer, endringer og nye tiltak	15
5.1. Større tilpasninger som er lagt til grunn	15
5.2. Ramme til tjenestefunksjonene på ansvarsnivå	15
5.3. Regionsamarbeid gjennom Fosen regionråd	15
5.4. Regionsamarbeid på helsesektoren	16
5.5. Nærings- og samfunnsutvikling	16
5.6. Boligpolitikk og bomiljø	17
5.7 Folkehelse	18
5.8. Bærekraftig utvikling og miljø	19
5.9. Politikk og administrasjon	19
5.10. Organisasjonsutvikling og fellesutgifter	20
5.11. Kultur og fritid	22
5.12. Grunnskole og SFO	24
5.13. Barnehager	26
5.14. Kirken	28
5.15. Helse- og omsorgstjenestene	29
5.16. Sosialtjenesten – NAV	32
5.17. Barnevern	32
5.18. Bosetting av flyktninger	33
5.19. Pleie- og omsorgstjenestene	34
5.20. Utvikling og Miljø	35
6. Prioriterte investeringer, investeringsbudsjettet 2018-2021	36
6.1. Investeringsnivå og finansiering	36
7. Faste stillingshjemler i årsverk	38
Vedlegg 1: Økonomisk overs. - drift	39
Vedlegg 2: Kostrafunksjoner, regnskap 2016, budsjett 2017 og 2018	41
Vedlegg 3: Ikke prioriterte nye tiltak som belaster drift eller investering	43
Vedlegg 4: Administrasjonens interne budsjett 2017 (eget dokument)	43

Innledning

Dokumentet inneholder *Budsjett 2018* og *Økonomiplan 2018-2021*. Som vanlig finner rådmannen det hensiktsmessig å se på langtidsbudsjett sammen med årsbudsjett, så lenge begge behandles i samme møte. Første år i økonomiplan 2018-2021 er dermed identisk med budsjett for 2018.

Som i de seneste år legger rådmannen frem budsjettet til vedtak på ansvarsnivå, ut fra KOSTRA-rapportering. Dette vil si at budsjett 2018 på kontonivå, kun benyttes i den daglige administrative driften i kommunen.

Formålet med budsjett og økonomiplan er å gjennomføre overordna planer som kommuneplan, og andre lokale politiske prioriteringer for tjenesteproduksjon, så langt dette er mulig innenfor et forsvarlig økonomisk opplegg. Formålet er også å foreta tilpasninger slik at Osen kommune leverer tjenester som best mulig samsvarer med statens og innbyggernes forventninger.

Mål for virksomheten framgår av økonomiplan, kommuneplan og andre tilknyttede styringsdokumenter. Årsbudsjettet omhandler gjennomføring.

Budsjett 2018 er basert på regjeringens forslag til statsbudsjett framlagt den 12. oktober 2017. Utgangspunkt for budsjett og økonomiplan er dagens drift (2017), prioriteringene som kommunestyret la i forrige plan (2017-2020), politiske vedtak i 2017 og statlige føringer for kommunens virksomhet. Budsjettet bygger på kommuneproposisjonen og forslaget til statsbudsjett, ajourførte prognoser for utviklingen lokalt og styringsinformasjon om produktivitet fra KOSTRA og andre kilder. Det er foretatt vurderinger med hensyn til behov på tjenestene.

Budsjettet og økonomiplanen er tilpasset politisk organisering med kommunestyre, formannskap og 2 hovedutvalg. Rådmannens forslag er bygget på en budsjettprosess med forslag fra alle enhetene og deres respektive ansvars-kapitler i budsjettet.

Budsjettprosessen

Det er gjennomført 2 møter i formannskapet der budsjett har vært tema. Formannskapet fikk rådmannens forslag til behandling 06.12.2017. Det er også gitt informasjon om status i budsjettprosessen, og prioriteringer som ligger til grunn underveis i prosessen. Innspill til budsjettprosessen er vurdert fortløpende.

Utgangspunkt for budsjettinnspill var alle enheters forslag til budsjett i tråd med 2017-budsjettet, med endringer ut fra kjente fakta. Resultatenhetslederne har hatt innflytelse gjennom å lage avdelingenes forslag til budsjett, samt i møter mellom den administrative ledelsen og hver enkelt resultatenhetsleder, der hver avdelings budsjett er gjennomgått og justert ut fra dialog. Før fremlegging til vedtak i formannskapet er det avholdt møte og gjennomgang med de ansattes fagorganisasjoner. Til sist vil enhetslederne ha siste gjennomgang etter formannskapets behandling og før endelig vedtak i kommunestyret.

Etter kommunestyrebehandlingen er saksframlegget og budsjettvedtaket en del av budsjettet.

1. Prioriterte satsingsområder i planperioden – oppsummering

Over tid har vi hatt en jevn nedgang i befolkningsutviklingen. Dette har gitt oss en mindre økning i rammeoverføringer fra staten, enn ønsket. Vi har også siste året hatt en nedgang i folketallet, noe som påvirker statlige overføringer i negativ retning. For første gang på lenge er overføringene vesentlig lavere enn kostnadsveksten i kommunen. Dette vil kunne føre til at tjenesteproduksjonen står i fare for å måtte reduseres, og allerede kommende år må lønnsutgiftene totalt sett tilpasses denne virkeligheten. En annen faktor som vil påvirke den kommunale driften er alderssammensetningen i befolkningen i Osen. Vi har en stadig mer tydelig forskyvning mot større andel voksne, og nedgang i aldersgruppen 0 – 5 år, noe som slår negativt ut på rammeoverføringene. I tillegg har dette allerede påvirket kommunens satsinger på tjenestoområder, der man høsten 2016 vedtok å samle seg om en barnehage på sørsiden av Svees-fjorden. Barnetallsnedgangen vil i neste omgang virke inn på skolene, og prognosene på befolkningsutvikling tilsier at vi allerede nå må starte tilpassingen i skolene for å kunne møte utfordringene som ligger fremover i økonomi-planperioden.

En ny-satsing i 2017 var en større innsats ved bygdatunet. Dette fremkommer i investeringsbudsjettet kommende år, med midler til bygningsvedlikehold, samt tilbud inn mot spesielt barnehage og skole. Innenfor investeringer legger rådmannen opp til en lav investeringstakt i planperioden, med noe videreføring fra 2017, da en del planlagte investeringer ikke er gjennomført innenfor planlagt tidsrom. På deler av disse investeringene er det foretatt låneopptak, og disse videreføres i budsjettet ved «bruk av ubrukte lånemidler». Pasientvarslingsanlegg for sykeheimen og omsorgsboligene i 2. et. ble planlagt anskaffet 2017. Anskaffelsesprosessen gjennomføres i løpet av høsten, men selve kjøpet vil gjennomføres 2018. Låneopptak er gjennomført 2017.

Det var i forrige økonomiplan planlagt bygging av nye omsorgsboliger/flyktningeboliger i 2018. Dette er nå tatt ut, siden det ikke ser ut som Osen tildeles flere flyktninger for bosetting i 2018.

Utfordringer innen helse/ pleie- og omsorgstjenestene er lagt fram for politisk nivå i 2017, og synliggjør større ressursbehov for sektoren i framtida, blant annet på grunn av en økning i de eldste aldersgruppene. Vurderingene foreløpig er at dette ligger noe fram i tid, og at kommunen har noen år på seg for å legge en strategi for å møte utfordringene. Det foreslås at dette arbeidet startes opp for fullt i 2018.

Det legges opp til ombygging av inngangspartiet ved sykeheimen, lys på busslommer, ferdigstilling av hytte ved Havgløtt barnehage samt lagerbygg til barnehagen. Energioppgradering ved Strand skole, oppstart restaurering av gammelsykeheimen og diverse mindre bygningsmessige tiltak ved skolene og bygdatunet. Ut over dette ligger det inne asfaltering av kommunale veier, parkering ved kirkegården, videre utbygging av vannanlegg ved Storenget og større IT- investeringer i skolene.

Budsjett og økonomiplan inneholder videreføring av generell eiendomsskatt. Beskatningen av bolig og fritidsbolig, samt «verker og bruk» prolongeres med samme skattenivå, 2 promille. Dette er i tråd med forrige vedtatte økonomiplan. I 2018 beregnes eiendomsskatten å tilføre vel 1,2 millioner kroner i inntekter. Av dette legger budsjettet opp til fondsavsetning på hele summen man tar inn på verker og bruk.

Budsjettskjema 1A – Driftsbudsjettet

	Regnskap 2016	Budsjett 2017	Budsjett 2018	Øk.plan 2019	Øk.plan 2020	Øk.plan 2021
Skatt på inntekt og formue	-19 657	-18 654	-19 342	-19 342	-19 342	-19 342
Ordinært rammetilskudd	-58 362	-60 005	-60 426	-60 426	-60 426	-60 426
Skatt på eiendom	-1 237	-1 237	-1 237	-1 237	-1 237	-1 237
Andre direkte eller indirekte skatter	-3	-3	-3	-3	-3	-3
Andre generelle statstilskudd	-334	-310	-286	-286	-286	-286
Sum frie disponible inntekter	-79 592	-80 209	-81 294	-81 294	-81 294	-81 294
Renteinntekter og utbytte	-1 305	-1 441	-1 436	-1 436	-1 436	-1 436
Renteutgifter, provisjoner og andre finansutgifter	1 886	2 124	2 036	2 026	1 936	1 895
Avdrag på lån	4 971	5 535	5 751	5 751	5 941	6 056
Netto finansinntekter/ - utgifter	5 552	6 218	6 351	6 341	6 441	6 515
Til ubundne avsetninger	2 334	835	406	406	406	406
Til bundne avsetninger	30	0	0	0	0	0
Bruk av tidligere års regnskapsm. mindreforbruk	-1 834	0	0	0	0	0
Bruk av ubundne avsetninger	0	0	0	0	0	0
Bruk av bundne avsetninger	0	0	0	0	0	0
Netto avsetninger	-530	-835	406	406	406	406
Overført til investeringsregnskapet	378	0	0	0	0	0
Til fordeling drift	-73 132	-73 156	-74 536	-74 546	-74 446	-74 373
Sum fordelt til drift (fra skjema 1B)	72 660	73 020	74 536	73 696	73 496	73 296
Regnskapsmessig mindre/merforbruk	-472	-136	0	-850	-951	-1 077

Budsjettskjema 1B - Driftsbudsjettet

Ansvarsområde	Regnskap 2 016	Budsjett 2 017	Budsjett 2 018	Øk.plan 2 019	Øk.plan 2 020	Øk.plan 2 021
0 Politiske styringsorganer						
Inntekter	-75	-25	-22	-22	-22	-22
Utgifter	2 906	2 619	3 892	3 892	3 892	3 892
Netto driftsramme	2 831	2 594	3 870	3 870	3 870	3 870
1 Administrasjonen						
Inntekter	- 5 109	-3 637	-4 005	-4 005	-4 005	-4 005
Utgifter	13 971	12 094	12 915	12 915	12 915	12 915
Netto driftsramme	8 863	8 457	8 910	8 910	8 910	8 910
2 Oppvekst og kultur						
Inntekter	-8 621	-6 435	- 7 213	-7 063	-7 063	-7 063
Utgifter	36 058	35 713	36 577	35 577	35 477	35 377
Netto driftsramme	27 437	29 278	29 364	28 514	28 414	28 314
3 Helse						
Inntekter	-737	-560	-622	-622	-622	-622
Utgifter	6 617	6 987	7 267	7 267	7 267	7 267
Netto driftsramme	5 880	6 427	6 645	6 645	6 645	6 645
4 Sosial						
Inntekter	-3 715	-5 178	- 3 908	- 3 908	-3 908	-3 908
Utgifter	6 128	6 890	5 547	5 547	5 447	5 347
Netto driftsramme	2 413	1 713	1 639	1 639	1 539	1 439
5 Pleie og omsorg						
Inntekter	-6 981	-7 201	-6 746	-6 746	-6 746	-6 746
Utgifter	28 305	29 895	29 792	29 792	29 792	29 792
Netto driftsramme	21 324	22 694	23 047	23 047	23 047	23 047

6 UM						
Inntekter	-8 433	-7 914	-8 312	-8 312	-8 312	-8 312
Utgifter	16 045	16 183	16 723	16 723	16 723	16 723
Netto driftsramme	7 612	8 259	8 411	8 411	8 411	8 411
Netto ansvarsområde 0 - 6	76 360	79 423	81 886	81 036	80 836	80 636
7 Finans						
Korreksjon avskrivninger	-4 652	-4 581	-5 326	-5 326	-5 326	-5 326
Korreksjon premieavvik	915	-1 905	-2 093	-2 093	-2 093	-2 093
Korreksjoner finans	37	83	79	79	79	79
Sum fordelt til drift	72 660	73 020	74 546	73 696	73 496	73 296

Budsjettskjema 2A - Investeringsbudsjettet

	Regnskap 2016	Budsjett 2017	Budsjett 2018	Øk.plan 2019	Øk.plan 2020	Øk.plan 2021
Investering i anleggsmidler	35 407	14 420	14 984	2 845	3 775	775
Utlån og forskuttering	940	1 000	0	1 000	1 000	1 000
Kjøp av aksjer og andeler	303	0	380	380	380	380
Avdrag på lån	396	400	400	400	400	400
Avsetninger	0	1 647	0	0	0	0
Årets finansierungsbehov	37 046	14 173	15 764	4 625	5 555	2 555
Finansiert slik						
Bruk av lånemidler	-18 923	-11 979	-5 286	-3 290	-3 300	-1 620
Inntekter fra salg av anleggsmidler	0	0	0	0	0	0
Tilskudd til investeringer	-848	-640	-370	0	-720	0
Kompensasjon for merverdiavgift	-2 693	-1 154	-2 347	-555	-755	-155
Mottatte avdrag på utlån og refusjoner	-3 359	-400	-400	-400	-400	-400
Andre inntekter	-48	0	0	0	0	0
Sum ekstern finansiering	-25 870	-14 173	-8 403	-4 245	-5 175	-2 175
Overført fra driftsregnskapet	-378	0	-380	-380	-380	-380
Bruk av avsetninger	-4 038	0	0	0	0	0
Bruk av ubrukte lånemidler	-8 832	0	-6 981	0	0	0
Sum finansiering	-39 118	-14 173	-15 764	-4 625	-5 555	-2 555
Regnskapsmessig merforbruk	-2072	0	0	0	0	0

2.4 Investeringsbudsjett 2017 – Budsjettskjema 2 B

Investeringsprosjekt	Regnskap 2016	Budsjett 2017	Budsjett 2018	Øk.plan 2019	Øk.plan 2020	Øk.plan 2021
Skifting av gatelys	550	900	170			
Vannverk	300	2 000	1 374			
Utbedring kai/anløp	250	0	0			
Sentrumsplan	10	70	0	125		
Ombygging kommunehus	1 000	1 000	53			
Lydproblematikk hall	200	0	0			
Investeringer PLO	0	1 400	2 496			
Planlegging PLO	6 700	2 000	0			
Nytt telefonsys/tryggh.alarm	50	0	0			
Trafikksikkerhetstiltak	500	0	0			
Mobilmast Kangsen	1 350	0	0			
Ombygging tannlegekontor	700	0	0			
Elektr. låsesys. Strand skole	50	500	0			
Var Sorgenfri	437	0	0			
Strand havn	400	0	500			
VAR Undlenda	500	0	0			
Venterom Sandviksberget	100	0	0			
Ombygging kantina	875	0	0			
Bewi-området	0	2 300	1 270			
Flyte-kai Strand havn	0	400	0			
Energioppgr. Strand skole	0	0	600			
Havgløtt barneh. (hytte/lager)	0	1 800	1 521			
IT-investeringer	450	300	750	400	400	400
Fosen samarb. Investeringer	220	0	125	125	125	125
Oppgrad. Strand/Seter skole	0	1 000	0			
Oppgrad. kommunale boliger	100	250	500	250	250	250
Skilting	350	0	0			
Bygging av omsorgs/flyktn.b	3 000	0	0	0	3 000	0
Kjøp av tomt	405	0	0			
Oppussing gammelsykeh.	150	0	1 875	1 875		
Oppgradering inventar.	600	0	0			
Utbedring bruer	250	150	0			
Asfaltering veier	130	0	2 000			
Oppgradering industriområde	100	0	0			
Boliger småkomm. Prosjektet	15 500	0	0			
rep. kai + bygg Skjervøya	180	0	0			
Parkering Osen kirkegård	0	0	200			
Utv. veg FV 715 – Osen kirke	0	0	200			
Osen bygdatun (bygninger)	0	0	500			
Ind.område Holmen	0	200	0			
Garderober Strand skole	0	0	150			
Lysarmatur Strand skole	0	0	500			
Bygningstiltak Seter skole	0	0	200			
Ny kommunal bil	0	150	0			
Avsetning ubundne inv. Fond	0		0			
Sum investeringer inkl. mva	35 407	14 420	14 984	2 845	3 775	775

Finansiering	Regnskap 2016	Budsjett 2017	Budsjett 2018	Øk.plan 2019	Øk.plan 2020	Øk.plan 2021
Tilbakeført moms	-2 693	-1 154	-2 347	-555	-755	-155
Ref. fra andre – private	0	0	0	0	0	0
Ref. fra andre – private	-437	0	0	0	0	0
Ref. fra staten	0	0	0	0	0	0
Ref. fra fylkeskommunen	-2 900	0	0	0	0	0
Ref. fra fylkesmannen	-500	0	0	0	0	0
Salg av fast eiendom	0	0	0	0	0	0
Investeringsstilskudd	-848	-640	-370	0	-720	0
Bruk av bundne inv. fond	0	0	0	0	0	0
Bruk av ubundne inv. fond	-2 960	0	0	0	0	0
Bruk av disposisjonsfond	-775	0	0	0	0	0
Bruk av ubrukte lånemidler	-8 832	0	-6 981	0	0	0
Bruk av nye lån	-17 983	-10 979	-5 286	-2 290	-2 300	-620
Ubrukte lånemidler	1 647	-1 647	0	0	0	0
Sum finansiering	-36 281	-14 420	-14 984	-2 845	-3 775	-775

3. Planforutsetninger

3.1. *Prisnivå, lønns- og prisvekst, pensjonsutgift*

Langtidsbudsjettet 2018 – 2021 er utarbeidet ut fra 2017-kroner.

Det er innarbeidet en årslønnsvekst (hovedoppgjør) fra 2017 til 2018 på 3,0 % med virkningstidspunkt 1. mai. Avsetning til dekning av lønnsoppgjør i 2018 utgjør 1,217 mill. Totalt ca. 64 % av kommunens driftsutgifter går til lønn og sosiale utgifter.

Pensjonskostnadene i KLP forventes å gå noe opp fra 2017. Forventet betalbar pensjonsutgift til KLP i 2018 er 22,56 % mot 20,60 % i 2017 for fellesordningen og 19,23 % i 2018 mot 16,54 % i 2017 for sykepleierordningen. I SPK (Statens Pensjons-Kasse) beregnes premien til 14,34 % i 2018 mot 13,15 % i 2017. Avviket (premieavviket) mellom betalbar og regnskapsført pensjonskostnad amortiseres til utgiftsføring over 7 år, og beslaglegger likviditet (ble frem til 2011 amortisert til utgiftsføring over 15 år).

Pris- og lønnsvekst ut over det budsjetterte forutsettes kompensert i de aktuelle år gjennom statsbudsjett og tilsvarende vekst i egne inntekter.

3.2. *Befolkningsutvikling*

Tabellen nedenfor viser faktisk utvikling siden 2012 til i dag, samt fremskrevet til 2030 med middel nasjonal vekst i framskrivningen.

	Faktisk utvikling						Fremskrevet 2018-2030					
	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2025	2030
0-5 år	66	47	49	47	45	44	41	43	47	48	49	49
6-15 år	112	122	116	114	110	106	111	108	108	104	90	89
16-66 år	615	615	595	591	574	579	553	551	544	543	520	490
67-79 år	139	144	153	157	167	172	183	178	176	176	181	175
80-89 år	64	60	58	63	58	58	58	58	59	56	69	95
90 år +	24	22	26	27	22	19	17	16	14	14	15	14
Sum	1020	1010	997	999	976	978	963	954	948	941	924	912

Oversikten over befolkningen er satt opp i henhold til grupperingene som benyttes i kostnadsindeks for tildeling av rammetilskudd. Det er særlig barn i grunnskolealder som gir stort utslag på rammetilskuddet.

Ut fra prognosene vil barn i både skolepliktig- og barnehage-alder være ganske stabilt i planperioden. Det er likevel betimelig å stille spørsmål ved prognosen på nettopp dette punktet, da vi vet at uten tilflytting vil vi ikke kunne nå prognosert tall for 2020. Dette vil også gi en påfølgende nedgang i rammeoverføringer videre i planperioden. I løpet av de siste 5-6 årene har folketallet gått ned med om lag 50 personer. Prognosene tilsier at utviklingen fortsetter fram mot 2030, noe som innebærer en nedgang i folketallet på i overkant av 100 personer på 20 år.

Gruppen eldre 80-89 år øker ut fra prognosene fra 2025, samtidig som personer i yrkesaktiv alder blir færre. Dette har betydning både i forhold til rekruttering av arbeidskraft, og hvor mange familiemedlemmer som kan yte omsorg for sine eldre. Det vil være viktig å fortsette satsingen på styrking av hjemmebasert omsorg, rehabilitering og mestring. Det må i årene framover gjennomføres en nærmere analyse av situasjonen, og legges en strategi for å møte de utfordringene kommunen står overfor.

3.3. Økonomiske rammebetingelser

Kommuneoppgjøret fra staten

Det legges opp til en vekst i kommunesektorens frie inntekter, beregnet til 2,4 % for Osen, mens skatt og ramme samlet øker 1,4 % fra 2017 til 2018.

Momskompensasjonsordningen

Det er vedtatt en endring av ordningen som legger føringer for hvordan moms-kompensasjonen skal håndteres. Endringen innebærer at momskompensasjon som genereres fra investeringer ikke kan tas inn i driftsregnskapet som en driftsinntekt, men må gå inn i investeringsregnskapet. Ordningen ble innført som en overgangsordning hvor endringen gradvis ble innarbeidet over fem år, fra og med 2010, der det ble lagt stadig sterkere føringer på hvordan momsrefusjonen fra investeringer kunne disponeres. Fra og med 2014 må all momsrefusjon fra investeringer føres i investeringsregnskapet. Ut fra denne regelen tar budsjettet inn over seg at man ikke kan finansiere driftskostnader ved bruk av investeringsmoms i budsjettåret og økonomiplanperioden. I tillegg kom nye retningslinjer ut høsten 2014, der man fastsatte at momskompensasjonen ikke skal tilbakeføres til det enkelte prosjekt, men inn på egen konto-funksjon i KOSTRA-regnskapet. Dette er hensyntatt i budsjett og økonomiplan.

Tall i tusen kroner.

	Regnskap 2016	Budsjett 2017	Budsjett 2018	Øk.plan 2019	Øk.plan 2020	Øk.plan 2021
Skatt på inntekt og formue	-19 657	-18 654	-19 342	-19 342	-19 342	-19 342
Ordinært rammetilskudd	-58 362	-60 005	-60 426	-60 426	-60 426	-60 426
Skatt på eiendom	-1 237	-1 237	-1 237	-1 237	-1 237	-1 237
Andre direkte eller indirekte skatter	-3	-3	-3	-3	-3	-3
Andre generelle statstilskudd	-374	-310	-286	-286	-286	-286
Sum frie disponible inntekter	-79 592	-80 209	-81 294	-81 294	-81 294	-81 294
Renteinntekter og utbytte	-1 305	-1 441	-1 436	-1 436	-1 436	-1 436
Renteutgifter, provisjoner og andre finansutgifter	1 886	2 124	2 036	2 041	1 966	1 925
Avdrag på lån	4 971	5 535	5 751	5 751	5 941	6 056
Netto finansinntekter/ - utgifter	5 552	6 218	6 351	6 356	6 471	6 545
Til ubundne avsetninger	2 334	835	406	406	406	406
Til bundne avsetninger	30	0	0	0	0	0
Bruk av tidligere års mindreforbr.	-1 834	0	0	0	0	0
Bruk av ubundne avsetninger	0	0	0	0	0	0
Netto avsetninger	530	835	406	406	406	406
Overført til inv. regnskapet*	378	0	0	0	0	0
Til fordeling drift	-73 132	-73 156	-74 536	-74 531	-74 416	-74 343

* Pensjonsinnskudd KLP, som ikke kan lånefinansieres, men dekkes over fond

3.4. Rente og avdragsutgifter

Årlig renteutgift på lån ligger i perioden, fra ca. 2 mill i 2018, 2019 og 2020 til ca. 1,9 mill. i 2021. Det legges opp til en rimelig stabil renteutvikling, med minimal sikkerhetsmargin på flytende rente. Avdragsutgiftene går opp i planperioden, fra ca. 5,7 mill. i 2018 til 6,1 mill. i 2021. Renter og avdrag utgjør samlet i 2018 kr. 7,7 mill. Ordinær lånegjeld går ned fra 89 mill ved utgangen av 2018, til 71 mill. i 2021.

I starten av denne planperioden er ca. 56 % av låneporteføljen knyttet til ulike fastrenteavtaler i intervallet 1,48 % til 3,70 % mens resten (44 %) ligger på flytende rente i intervallet 1,51 % til 1,82 %. I henhold til kommunens finansreglement skal minimum 1/3 av låneporteføljen være knyttet til fastrente, alternativt flytende rente. Per i dag oppfyller man dette kravet.

3.5. Eiendomsskatt

Rådmannen viderefører ut fra kommunestyrets tidligere vedtak, eiendomsskatt i økonomiplana. Dette vil gi vel 1,2 million i inntekt i 2018. For Osen sin del vil en gjennomføring av ny kraftledning fra Overhalla til Roan utgjøre et økt bidrag i denne sammenheng, samtidig som regjeringens vedtak om endring av skattereglene vil gi en reduksjon når det gjelder «maskiner» innenfor skatt på verker og bruk. I økonomiplana ligger det inne fast sats på 2 promille på all eiendomsskatt. En tredjedel av inntektene fra eiendomsskatt foreslås i 2018 avsatt til fond, mot to tredjedeler i 2017, og det resterende inn i øvrig drift.

4. Økonomisk situasjon og handlingsrom

4.1. Økonomisk utgangspunkt – store utfordringer og større usikkerhet

Nytt inntektssystem ble varslet lagt fram med virkning fra 2017. Man antok med stor sannsynlighet at et nytt inntektssystem ville ha stor negativ innvirkning på små kommuner. Dette har ikke slått til for Osen kommune. Redningen for små distriktskommuner som Osen ser foreløpig ut til å være avstandskriteriet. Her kom vi rimelig greit ut, da det er lange avstander for befolkningen for å nå inn til nærmeste større befolkningssenter.

Likevel får kommunen nå virkninger av negativ befolkningsutvikling, både hva gjelder antall innbyggere og demografi. Uten en stabilitet og/ eller vekst i folketallet vil dette gi alvorlige konsekvenser innenfor planperioden. Det er derfor viktig å forberede fremtiden ved å legge driften ned til økonomisk bærekraftig nivå, hvis man skal bestå som egen kommune.

Kommunen har de senere årene klart å holde et veldig stabilt antall ansatte årsverk.

Regnskapsmessig mindre-forbruk i samme periode har også bidratt til stabilitet i kommunens små økonomiske reserver. Det vises i denne sammenheng til tidligere årsmeldinger og budsjett. I samme periode har veksten i oppgaveporteføljen fra staten vært større enn veksten i kommunens inntekter.

Staten følger i stor grad handlingsregelen. Dette ser ut til å ville kreve strukturrasjonalisering og effektivisering i offentlig sektor. Osen kommunestyre vedtok i juni 2015, samt ved bekreftelse i juni 2016 å bestå som egen kommune, og budsjettet bygger videre på dette. Fylkesmannens tilråding høsten 2016 ga et «pusterom» for Osen, ettersom Stortingets vedtak peker på at kommunen innen 2025 må velge retning for samarbeid/sammenslåing. Det er ikke tatt høyde for endringer i planperioden, men kommunestyret vedtok sommeren 2017 å melde

seg inn i Namdal Regionråd, i tillegg til dagens medlemskap i Fosen Regionråd. Budsjettet tar høyde for kostnadene ved dette.

Økonomiplanen opprettholder alle satsingene i forrige plan, i tillegg til en del nye. Her vil det være viktig å holde fokus på de prioriterte satsingene.

Reserverte bevilgninger

Rådmannen har ikke funnet rom for å sette av midler til reserverte bevilgninger i 2018. Dette er langt fra en ønsket situasjon, men er betegnende for hvor stramt budsjettet er, med de overføringer kommunen får.

4.2. Oppfylling av økonomiske måltall

Osen kommunestyre har ikke vedtatt mål for økonomisk situasjon frem i tid.

Rådmannen mener vi bør søke mot samme mål som ved budsjett 2017:

1. Netto driftsresultat på minimum 3 %.
2. Brutto lånegjeld inntil 80 % av brutto driftsinntekt
3. Egenfinansiering av investeringer på 25 %.
4. Disposisjonsfond for uforutsette utgifter på 5 % av brutto driftsinntekt.

Mål 1 oppfylles ikke i budsjett. Mål 2 oppfylles i hele planperioden (71 % per 2018). Mål 3 vil ikke kunne nås, da det ikke finnes nok opparbeidede reserver. Mål 4 oppfylles per i dag så vidt, men forutsetter at disposisjonsfond ikke forbrukes innenfor planperioden.

4.3. Forventet netto driftsresultat

Tall i tusen kroner

	2018	2019	2020	2021
Netto driftsresultat	1 752	12	-163	-347

5. Handlingsplan – prioriteringer, endringer og nye tiltak

5.1. Større tilpasninger som er lagt til grunn

Tall i tusen kroner (- betyr merinntekt/mindreutgift)

Tekst	2018	2019	2020	2021
Andel e-skatt til generelle formål	0	0	0	0
Økt leieinntekt tjenesteboliger	0	0	0	0
Nedlegging av barnehage (Seter)	-400	-1 200	-1 200	-1 200
Nedgang i 3 stillinger i oppvekstsektoren	-827	-1 950	-1 950	-1 950
Sum tilpasninger drift	-1 227	-3 150	-3 150	-3 150

Ovenstående tabell viser budsjettert inntektspotensial i 2017-kroner, der sum fra starten av planperioden videreføres ut perioden.

Angående eiendomsskatt forutsetter økonomiplana at en tredel av inntekten avsettes til fond.

Planstrategi med forslag til fornying av kommunalt planverk ble vedtatt i kommunestyret i 2016, og heri ligger hvilke planer som må fornyes i budsjettåret.

5.2. Ramme til tjenestefunksjonene på ansvarsnivå

Dette fremgår av regnskapsskjema 1B, samt vedlegg 2.

5.3. Regionsamarbeid gjennom Fosen regionråd

Hva angår handlingsplaner for Fosen Regionråd, samt de ulike samarbeidsløsningene på Fosen, vises det til egne vedtak fra Rådmannsgruppen, samt Regionrådets styre. Ordførerne er representert i regionrådets styre, og vedtar budsjett for dette, mens rådmannsgruppen vedtar budsjett for samarbeidsordningene. Finansieringsbidraget fra Osen kommune til drift av de ulike ordningene er innarbeidet i kommunens budsjett.

I tillegg til detaljbudsjettet legges oversikten inn i de to påfølgende tabeller:

Kommunale egenandeler – budsjett 2018 sammenlignet med budsjett 2017:

	Samarbeidsordning	Ørland	Indre Fosen	Bjugn	Ålfjord	Roan	Osen	SUM 2018	SUM 2017	Endring 2017 2018
4900	Fosen Regionråd - drift	412 633	785 541	378 518	257 448	82 400	83 460	2 000 000	2 000 000	0
4901	Tiltaksmidler	18 700	28 200	17 800	14 800	10 200	10 300	100 000	100 000	0
4904	Næringsalliansen	250 000	450 000	250 000	250 000	100 000	100 000	1 400 000	1 400 000	0
4908	Digital døgnåpen forvaltning	258 060	389 160	245 640	204 240	140 760	142 140	1 380 000	900 000	480 000
4950	Regionkonsulent oppvekst	143 055	215 730	136 170	113 220	78 030	78 795	765 000	735 000	30 000
4984	DYRK Fosen	30 000	60 000	30 000	30 000	10 000	10 000	170 000	0	170 000
	SUM drift 2018	1 112 448	1 928 631	1 058 128	869 708	421 390	424 695	5 815 000	5 135 000	680 000
	SUM drift 2018	1 112 448	1 928 631	1 058 128	869 708	421 390	424 695	5 815 000		
	SUM drift 2017	984 936	1 894 739	940 463	772 110	383 100	384 652	5 360 000		
	Økning/reduksjon	127 512	33 892	117 665	97 598	38 290	40 043	455 000		

Budsjett for samarbeidsordningene på Fosen 2015 og 2016 (kommuneandeler):

Budsjett 2018		Osen	Roan	Åfjord	Bjugn	Ørland	Indre Fosen		B2018	B2017	endring
Fosen regnskap	Bjugn	450	450	865	1 038	1 162	1 938	1 017	6 920	6 890	30
Agresso - kostnader	Bjugn	187	196	283	342	359	540		1 907	1 650	257
Fosen lønn	Åfjord	358	370	618	748	696	1 892	20	4 702	4 794	-92
Kemner	Leksvik	272	266	698	922	1 011	1 894		5 063	5 266	-203
Fosen IKT	Rissa	559	397	1 209	1 549	36	5 050	591	9 391	8 878	513
Fosen barnevern	Rissa	525	495	1 817	3 025	3 089	6 380		15 331	14 788	543
Fosen inkasso	Rissa	230	250	327	645	460	772	648	3 332	2 945	387
Fosen GIS/Kart	Åfjord	94	94	136	164	172	260		920	865	55
Fosen sak/arkiv	Rissa	144	144	210	255		407		1 160	1 113	47
Helse og omsorgspr	Åfjord	46	46	67	81		130		370	355	15
Sum 2018		2 865	2 708	6 230	8 769	6 985	19 263	2 276	49 096	47 544	1 552
Investeringer											
Fosen regnskap		6	6	19	28	31	60		150		
Fosen IKT - investering	Rissa	106	76	241	300	2	807	62	1 594	1 456	
Sum investeringer									1 744		

5.4. Regionsamarbeid på helsesektoren

Osen foretok i 2010/2011 et strategisk valg angående samarbeid på helsesektoren, og sa opp medlemskapet i Fosen DMS (Nå Fosen Helse IKS) for å prioritere helsesamarbeid med Midtre Namdal og Flatanger kommune, blant annet ut fra avstand til legevakt og lokalsykehus. Tjenestesamarbeidet omfatter legevakt på ettermiddag, kveld og natt, kommuneoverlege, miljøretta helsevern, folkehelse, øyeblikkelig hjelp døgntilbud mv.

I 2017 ble det etablert et felles helseledernetverk for Namdalskommunene, inklusive Bindal og Osen kommuner. Kommunestyret vedtok i 2017 et nytt samarbeidsprosjekt innen velferdsteknologi som omfatter alle disse kommunene i perioden 2017-2020, og som vil være en prioritet i 2018.

Det vurderes som ønskelig å gjøre en ny vurdering av kjøp av rehabiliteringsplasser hos Namdal Rehabilitering for å styrke kommunens tilbud innen rehabilitering og mestrings. Det vil legges fram en egen sak om dette.

5.5. Nærings- og samfunnsutvikling

Kommunestyret vedtok å tilsette næringsmedarbeider i 100 % stilling fra årsskiftet 2013/2014 i 3-årig engasjement. Stillingen ble i 2014 finansiert fullt ut ved bruk av ubundne fondsmidler. I 2015 ble stillingen delvis finansiert ved bruk av eiendomsskatt, og for øvrig over ordinær drift. I 2016 ble stillingen tilført en liten andel fondsmidler, og ellers dekket inn over ordinær drift. Engasjementet ble avsluttet ved årsskiftet 2016/2017. Næringsarbeidet er etter dette lagt inn i landbruksrådgiver-stillingen.

Tilgjengelige midler over næringsfond har bestått av de årlige overføringene fra fylkeskommunen, samt tilbakebetalte midler fra bedrifter som er innvilget lån, i tillegg til avsatte midler fra mindre-forbruk over kommunens driftsbudsjett. Fra 2018 vil ikke

Næringsfond I få tilført midler fra fylkeskommunen, og hvis dette vedtaket opprettholdes, vil fondet over tid måtte avvikles grunnet manglende midler. Næringsfond II innehar midler avsatt fra kommunen selv, og innehar nok midler til fortsatt drift. Det legges opp til videreføring av to årlige søknadsomganger på fondet, med åpning for hastebehandling utenfor hoved-tildelingene.

Osen kommune ble ved avviklingen av Famulus, ansvarlig for drift og vedlikehold av næringseiendommer. Det er kjente driftsutgifter ved eiendommen på Sandviksberget, og disse forutsettes delvis inndeckt ved leieinntekter på Bewi-bygget, som i dag har stabile leieforhold med årlige inntekter som er større enn faste utgifter. Det er i budsjettet ikke tatt høyde for endringer angående eierskap til det gamle lakseslakteriet, men eventuelt salg eller utvikling i tilknytning til bygningsmassen vil virke positivt inn på driftskostnadene.

Det legges opp til videre deltagelse i «Næringsalliansen på Fosen» også i 2018, og kontingenten på 100 000 dekkes inn ved bruk av næringsfondsmidler.

Via innmeldingen i Namdal Regionråd, vil kommunestyret etter hvert måtte ta stilling til avsetning til felles næringsfond som Namdal Regionråd's medlemmer ellers har forpliktet seg til. Øvrige kommuner setter av en viss andel av inntektene fra eierskapet i Nord-Trøndelag Elektrisitetsverk. Osen kommune må, når alle premisser er klarlagt ta stilling om man kan bruke av sine avkastninger i Trønder-Energi til det samme. Budsjett for 2018 tar ikke høyde for dette, og hvis man skal inn med midler innenfor budsjettåret, kan det være aktuelt å bruke fra kommunens næringsfond til formålet.

Kommunen er medeier i 2 store vegprosjekt. Dette gjelder Fosenveiene AS, hvor anbudsprosess innenfor kommunens grenser er i gang, og med byggestart i Osen første halvår 2018, samt "FV 17- prosjektet". Begge disse er bompengeprojekt, og det ikke lagt opp til ytterligere kommunal med-finansiering. Det kan i forbindelse med førstnevnte være aktuelt med mindre lokale tiltak parallelt med utbyggingen, avhengig av bl.a. mengden overskuddsmasser.

5.6. Boligpolitikk og bomiljø

Kommunen har totalt 64 boliger/boenheter til utleie. Dette er et høyt antall sammenlignet med andre kommuner. Av disse 64 boligene er 32 omsorgsboliger av ulik type. De siste årene har antall boenheter økt med 17. Økningen skyldes boliger for flyktninger og Sandviksberget panorama, samt boligen på Seter. Kommunen har god spredning i kommunale boliger, både når det gjelder boligtype og beliggenhet. Husleiesatsene i kommunale boliger økes i takt med konsumprisindeks. I tillegg kommer reell økning av kommunale avgifter. Kommunen har innført tidsbegrensede husleiekontrakter i en del boliger, for å legge til rette for økt gjennomstrømming.

Det har vært planlagt oppussing av 8 boenheter i Gamle Trygdeboligen i 2018. Dette foreslås delt i to, hvor noe tas i 2018 og resten forskyves til 2019. Boligene er populære ut fra størrelse og pris, og vurderes som gunstige å beholde i egen portefølje. 2 av boligene på Sorgenfri (Strand) er pusset opp, og en står igjen. Det anbefales at denne prioriteres i 2018, siden den ikke er egnet for utleie før den pusses opp.

Det er god tilgang på kommunale boligtomter og regulerte tomteareal i privat regi, noe som gir gode muligheter for boligbygging for de som ønsker det.

Kommunen har per november 2017 kr 1 436 000 i tilgjengelige startlånsmidler. Det anbefales ikke å søke Husbanken om ytterligere midler for 2018. Per november har kommunen kr. 50 500 i tilskudd til tilpasning disponibelt, noe som tilsier at Husbanken ikke vil innvilge ytterligere tilskudd.

Flere kommuner har gjennomført prosjekter «Fra leie til eie» fordi mange som leier kommunale boliger er i stand til å eie egen bolig. I tillegg oppnår man økt gjennomstrømming i kommunale boliger. Slike prosjekter krever omfattende arbeid, men kan gi god effekt. Det er ønskelig å starte et arbeid for å vurdere slike prosjekter også i Osen kommune.

Det finnes også modeller for å gi folk som ikke har nok egenkapital mulighet til å kjøpe egen bolig; «Leie før eie». Kommunen har i 2017 sett på muligheten for leie før eie etter modellen som Trondheim og Omegn Bolig Byggelag bruker. Denne forutsetter at kjøper i leieperioden får verdistigningen på boligen som egenkapital ved kjøp. Dette vil være mest aktuelt for nye boliger. All den tid det fortsatt bygges boliger på Sandviksberget, er det vanskelig for kommunen å gå inn for en slik modell hvis det kan føre til konkurranse med de som vil bygge flere boliger. En annen mulighet er Husbankens modell for dette, hvor man setter en husleie høyere enn forvaltnings-, drifts- og vedlikeholdskostnader, og at husleie utenom FDV-kostnader går inn i en egenkapitalsparing for leietaker. Dette kan være en løsning for eldre boliger som kommunen eier, og noe man kan se nærmere på.

Mål for boligarbeidet i 2018:

- God oversikt over tilstanden og behov for vedlikehold i kommunale boliger
- En bolig Sorgenfri pusses opp
- Effektivt og godt samarbeid i organisasjonen om boligforvaltningen
- Bidra til informasjon om og bruk av Husbankens virkemidler
- Vurdere prosjekt «Fra leie til eie» i samarbeid med blant annet NAV, og utrede «Leie før eie» etter Husbankens modell for aktuelle boliger

5.7 Folkehelse

Kommunens ansvar for folkehelse er forankret i folkehelseloven, og legger ansvaret til kommunen som sådan. Folkehelsearbeidet skal være langsiktig og systematisk. Kommunen skal ha oversikt over helsetilstanden til befolkningen, og forhold som påvirker denne. Kommunen skal iverksette nødvendige tiltak for å møte kommunens folkehelseutfordringer.

Folkehelsearbeidet i Osen er organisert gjennom en tverrsektoriell folkehelsegruppe, med helsesøster, psykiatrisk koordinator, rådgiver kultur og fritid, fagsykepleier hjemmesykepleier, samt sektorlederne for oppvekst, utvikling og miljø og helse og omsorg. Dette gir et godt grunnlag for felles ansvar og arbeid med folkehelse. Kommunen har i tillegg en del i folkehelsekoordinator hos Midtre Namdal.

Sentralt i folkehelsearbeidet er at det skal være systematisk og faktabasert, og man bør sette evaluerbare mål. Både fysisk og psykisk helse bør prioriteres innen folkehelsearbeid, noe Osen kommune har gjort hele veien i arbeidet med folkehelse. Det er også utarbeidet utfordringsbilder for kommunen, som gir et godt utgangspunkt for å arbeide systematisk med folkehelse. Vi trenger bedre informasjon om barn og unges situasjon, noe vi vil få ved gjennomføring av Ungdata.

I 2017 har hovedsatsingen vært Psykologisk førstehjelpsskrin for barn og unge (Grønne tanker, glade barn). Dette arbeidet bør fortsette i 2018, med mål om overføring fra prosjekt til drift.

Nord- og Sør-Trøndelag fylkeskommune (fra 2018 Trøndelag fylkeskommune) har lyst ut et Program for folkehelse, som kommunene kan søke på. Dette er statlige midler, og hovedfokus skal være barn og unge og psykisk helse. Det må avklares om kommunen skal søke på egen hånd på midler her, med støtte fra folkehelsekoordinator MNS, eller om man skal delta på felles satsing gjennom Fosen regionråd og de andre kommunene på Fosen.

Handlingsplan for folkehelse 2018 legges fram som egen sak for kommunestyret.

Mål for folkehelsearbeidet 2018:

- Prosjekter og satsinger beskrevet i handlingsplan for folkehelse 2018 gjennomføres
- Ungdata-undersøkelse gjennomføres våren 2018, og satsinger for barn og unge utarbeides ut fra resultatene i denne
- Grønne tanker, glade barn ferdigstilles som prosjekt og overføres til drift
- Tiltak i folkehelsearbeidet skal være evaluerbare

5.8. Bærekraftig utvikling og miljø

Kommunestyret vedtok klima- og energiplan i 2010, og denne er moden for rullering. Det er installert varmestyringssystem ved kommunehuset, sykehjemmet, Skrenten og Strand barne- og ungdomsskole, samt Havgløtt barnehage. I tillegg har man installert bio- anlegg til oppvarming ved skolen og barnehagen på Strand som erstatter oljefyringen. Erfaringen med anlegget er at siloen burde vært bygd noe større for å ta ut maks potensial på transportkostnader. Denne utvidelsen ligger inne i investeringsbudsjettet for 2018, delvis finansiert med Enova-støtte. Sammen med øvrig oppgradering av anlegget, er dette beregnet å kunne gi økonomisk gevinst frem i tid.

5.9. Politikk og administrasjon

Både politisk nivå og administrasjonen vil i løpet av planperioden møte krevende oppgaver. Dette gjelder prioritering og tilpasning av virksomheten til økonomiske rammer, gjennomføring av planlagte investeringsprosjekt og gjennomføring av krevende prosesser. For en liten kommune vil dette kreve en streng prioritering av oppgavene. Tilskudd til politiske organisasjoner er for 2018 lagt på samme lave nivå som i 2016 og 2017.

Budsjett for 2018 inneholder endring på personellsiden, dette gjelder reduksjon på 3 årsverk i skolene fra 1. august. I tillegg ligger det inne nedlegging av barnehagen på Seter fra samme tid, noe som også vil gi en del endringer på personellbehovet.

Administrativ organisering og organisasjonsmessige tiltak

Det er viktig med stadig fokus på organisering av tjenesteproduksjonen, og dette kan gjennom året virke inn på fremlagte budsjett.

Osen ungdomsråd ble i 2016 avviklet. Rådmannen foreslo i den forbindelse å videreføre funksjonen som ungdommens talearena, til å høre hjemme ved ungdomsklubben. Dette må etter et driftsår med ordningen, sies å fungere i varierende grad. Ungdommenes stemme er en

viktig ressurs å ivareta inn i utformingen av framtida, og det anses derfor viktig å få dette til å fungere på en god måte.

5.10. Organisasjonsutvikling og fellesutgifter

Det er avsatt midler til lønnsoppgjør (mellomoppgjør) i 2018, i forhold til lokalt oppgjør. I tillegg er det tatt inn pliktig finansiering av egenkapitalinnskudd i KLP.

Arbeidsmiljø

Osen kommune er en IA-bedrift. Det arbeides aktivt med dette, og vi har jevnlig kontakt og møtevirkosomhet med IA- kontakten fra NAV arbeidslivssenter. I 2014 ble det, etter felles anbudsrunde i Fosen-kommunene, inngått avtale om bedriftshelsetjeneste. Det avholdes jevnlig møter i arbeidsmiljøutvalget (AMU) der begge eksterne parter ofte deltar. AMU er administrativt representert på arbeidsgiversiden, i tillegg til at fagorganisasjonene er representert i utvalget, sammen med hovedverneombud. Nytt AMU trådte i kraft ved årsskiftet 2015/2016, og kursing av nye medlemmer ble gjennomført i 2016.

Mål for organisasjonsutvikling 2018:

- Det er et mål at alle ansatte skal trives på jobb, og ha gode arbeidsforhold. Det ble gjennomført medarbeiderundersøkelse i 2017 med fokus på arbeidsmiljø, ledelse, informasjon og den enkelte ansattes medvirkning, selvstendighet og medbestemmelse. Arbeidet med utvikling av arbeidsforhold, med utgangspunkt i undersøkelsen videreføres, og det vil bli gjennomført ny undersøkelse i enkelte enheter også i 2018, for å kartlegge om det er gjennomført endringer og om en slik medarbeiderundersøkelse har effekt på arbeidsmiljøet.

IKT

Det er vedtatt felles e-kommunestrategi for Fosen-kommunene. Planen baseres på KS sin strategi- og handlingsplan "eKommune 2012". Visjonen til KS er ambisiøs; *"Norske kommuner og fylkeskommuner skal være blant de fremste i verden på elektronisk innbyggerdialog, digitale tjenester og effektiv e-forvaltning"*. Dette vil sette krav til både tekniske løsninger og bevisstgjøring i hele organisasjonen. Osen har ved fellesløsninger innført flere nettbaserte tjenester. Det er et mål å få utvidet dette tilbudet i planperioden, gjennom eksisterende fellesløsninger på Fosen. Dette gjennomføres ved prosjektet "Døgnåpen digital forvaltning" som er en felles portalløsning for alle Fosen-kommunene. Prosjektet har kommet veldig godt i gang, og ny hjemmeside var oppe sommeren 2015, samt at «svar ut» er i ferd med å innføres i alle Fosen-kommunene. Videre utvikling av elektroniske tjenester for innbyggerne vil gå gjennom hele budsjettåret. I tillegg har Fosen Regionråd vedtatt satsing gjennom opprettelse av engasjement-stilling til effektivisering innen digitale anskaffelser fra 2018. Dette skal kunne gi innsparinger på tjenestenivå hva angår tidsbruk på oppgaver.

Det går en god del lokal ressurs til arbeid med IKT. I første rekke gjelder dette oppsett av maskinvare, og fysiske tilrettelegginger innenfor faget, ovenfor den enkelte bruker, samt kontakt opp mot Fosen IKT. Etter flere år med minimal innsats på området, ble det fra høsten 2015 avsatt 40 % stillingsressurs til faget. Fra høsten 2016 ble denne stillingen utvidet til 50%, som også opprettholdes i planperioden. I tillegg har Strand skole avsatt egen ressurs til data i skolen.

Det foreslås avsatt kr750.000,- til investering på data i 2018. Denne investeringen inneholder innkjøp av nettbrett til alle elever i skolene, samt ordinært påkrevd utskiftingsbehov på datasiden.

Kompetanseutvikling og rekruttering

Det er vedtatt i planstrategien at det skal lages en felles plan for kompetanseutvikling og rekruttering i 2017. Dette er ikke gjennomført, men det er innen helse lagt fram en politisk sak med skisse til mulige tiltak som kan gjennomføres for bedre å rekruttere og beholde arbeidskraft. Arbeidet bør fortsette med å lage en tydelig strategi for kommunen i 2018.

Mål for kompetanseutvikling og rekruttering 2018:

- Osen kommune skal legge til rette for kompetanseutvikling for å være en attraktiv arbeidsplass for sine ansatte
- Kommunen skal være tydelig på hvilke behov arbeidsgiver ser framover når det gjelder kompetanse, slik at det blir forutsigbart for ansatte hvilke videreutdanninger og kurs det tilrettelegges for
- Det utarbeides en felles plan for kompetanseutvikling og rekruttering, basert på innspill fra enhetene, organisasjonene og ev. enhetsvis planer

Personalområdet

Det er vedtatt å ha 3 lærlingeplasser. Alle disse er i budsjettet lagt inn ved pleie- og omsorgsavdelingen, i pleien. Økonomisk er bruk av lærlinger et budsjettmessig pluss i året.

Sykefravær

På sykmeldingssiden har kommunen hatt stabilitet de siste år. Også i 2017 ser det ut til at kommunen vil nå sin egendefinerte målsetting hva angår langtidsfravær. Fra og med 2015 ble dette målet satt til 6 %, og dette er sammenlignbart med mange andre kommuners målsetting. I sykmeldingsperioder har kommunen etter hvert utviklet system på økt nærvær. Sykefraværsutviklingen vil følges kontinuerlig.

Mål for sykefravær 2018:

- Langtidsfraværet skal ikke være på mer enn 6 prosent
- Økt nærvær: Jobbe med tiltak for langtidssykemeldte for å bidra til økt nærvær og tilhørighet på arbeidsplassen, som for eksempel felles personalmøter for sykmeldte, treningsgrupper mv.
- Økt bruk av graderte sykmeldinger

Helse, miljø og sikkerhet (HMS) og miljørettet helsevern (MHV)

Bedriftshelsetjenesten er utvidet til å omfatte alle ansatte i kommunen. Ny avtale med bedriftshelsetjeneste er inngått fra og med 2014.

Kommunen har ikke frikjøpsordning på hovedverneombud, men arbeidet må utføres inne mellom andre daglig gjøremål. Dette legger noen begrensninger på det arbeidet verneombudet kan rekke over. Det går vernerunder, alene og sammen med bl.a. IA- kontakten, samt sammen med arbeidstilsynet ved tilsyn. Rapporter fra blant annet disse rundene danner grunnlag for prioriteringer i budsjett for inventar, utstyr og andre tiltak for å forbedre arbeidsmiljøet.

5.11. Kultur og fritid

Rammen for kulturtiltak er noe lavere enn rammen i 2017. Det totale budsjettet er sett opp imot årets budsjett og regnskap. Kulturprisen er opprettholdt i budsjett, og i tillegg er det lagt inn en sum for kino i kommunen. Kulturtiltak for barn og unge prioriteres fortsatt gjennom Ung Kultur Møtes (UKM), kulturskolen og ungdomsklubben. UKM har hatt en positiv utvikling i antall påmeldinger og deltakelse de siste årene, men i 2017 ble påmelding til deltakelse så liten at vi ikke kunne gjennomføre arrangementet. Det fokuseres på å motivere til økt påmelding/deltakelse slik at vi kan arrangere UKM igjen i 2018.

I tillegg videreføres gratis halleie til lokale lag og foreninger, samt administrativ ressurs til å hjelpe lag og foreninger til å finne finansieringskilder til ulike tiltak.

Den kulturelle skolesekken er en nasjonal satsing som bidrar til at alle skoleelever i Norge får møte profesjonell kunst og kultur av alle slag. Den kulturelle skolesekken er et samarbeidsprosjekt mellom Kulturdepartementet og Kunnskapsdepartementet.

Elevene og skolene skal gjennom ordningen få mulighet til å oppleve, gjøre seg kjent med og utvikle forståelse for profesjonell kunst- og kulturuttrykk av alle slag. Kulturtilbudene skal være av høy kvalitet og vise hele bredden av kulturuttrykk: scenekunst, visuell kunst, musikk, film, litteratur og kulturarv.

Den kulturelle skolesekken har vært en del av regjeringens kulturpolitiske satsing for grunnskolen siden 2001, og har etter hvert blitt utvidet til videregående skole. Dette betyr at alle elever – fra 1. til 10. trinn på grunnskolen, og fra 1. til 3. trinn på videregående – innlemmes i ordningen. Prosjektet TalentLab med tre års varighet er ferdig høsten 2018.

Ordningen med den kulturelle spaserstokken ble fra 2015 videreført gjennom en økning i fylkeskommunenes frie inntekter.

Eldresenter og pleie- og omsorg er viktige medspillere i forbindelse med Den Kulturelle spaserstokken, og vil fortsatt bli innkalt til drøftingsmøte hvor alle parter får komme med innspill til søknad.

Råd for eldre og funksjonshemmede er en viktig aktør og samarbeidspart i forhold til kulturelle aktiviteter for den godt voksne del av befolkningen.

Osen Bygdatun

Budsjettet la opp til en stor innsats på bygdetunet på Vingsand i 2017. Det ble ansatt en medarbeider på 3-årig engasjement i en 50% stilling fra 1. mai. Stillingsinstruks med arbeidsoppgaver er utarbeidet i samarbeid med styret for bygdetunet, og det er 3 områder som anses som spesielt viktige;

1. Kartlegging og katalogisering av mottatte gjenstander ved tunet
2. Vedlikeholdsplan for tunets bygningsmasse
3. Tilrettelegging for aktivitet, og kontakt og planlegger for barnehagenes og skolenes økte bruk av tunet i læringsøyemed.

Lønnsmidler og midler til vedlikehold ligger inne i budsjettet også i 2018, og dette gir en økning i budsjett, hovedsakelig grunnet helårsvirkning på lønn. En del av vedlikeholdsbudsjettet er overflyttet til investering.

Ungdommens hus – Osen ungdomsklubb

Ungdomsklubben har vært en viktig og prioritert satsing for kommunestyret. Aktiviteten i klubben videreføres/utvikles. Rådmannen opprettholder midler til båtskyssen fra Seter, men denne utgiftsposten er tatt noe ned grunnet årets regnskapstall. Skyssen er blitt mer kostbar enn tidligere, men fortsatt ligger dette i 2017 innenfor rammen.

Kulturskolen

Osen kulturskole hadde i flere år en fin utvikling, men årets tall har gått en del ned, noe som gjør at også budsjettet er tatt noe ned. Ut fra KOSTRA-tall 2016, ser vi at vi har 58,6 % av våre barn i alderen 6-15 år inne i kulturskolen, noe som er en økning fra året før. I skoleåret 2016/2017 er det i totalt 36 elever, fordelt på 38 elevplasser, men ingen av disse er elever over grunnskolealder. Tallene for 2015/2016 var 67 elever fordelt på 73 plasser, og da med 12 elever over grunnskolealder. Elevtallet i 2017/2018 er 28 elever på 28 plasser, hvorav to av disse er voksne.

En av kulturskolens viktige oppgaver er å bidra til barn og unges danning, fremme respekt for andres kulturelle tilhørighet, bevisstgjøre egen identitet, bli kritisk reflekterende og utvikle egen livskompetanse. Kulturskolen skal samarbeide med skole- og kultursektor og medvirke til å styrke kompetanse og kulturell utfoldelse i lokalsamfunnet.

For at Osen kommunale kulturskole skal kunne nå sine mål for elevene, er det viktig at kulturskolen jobber for å øke elevtallet og tilbudet for elevene.

Bibliotek

Det er et mål å ha et godt og variert tilbud med fokus på leseglede og leselyst. Dette skal i første rekke skje gjennom samarbeid med grunnskole og barnehage, samt opplyse den oppvoksende generasjon om «bøkens verden» for derigjennom å fremme leselyst. Målet er å øke både antall utlån og antallet lånere ved biblioteket. Biblioteket låner ikke bare ut bøker, og ut i fra KOSTRA-tall hadde vi i 2016 et totalt utlån pr innbygger av alle medier på 1,8 mot 3,0 i 2015. Totalt utlån av bøker pr innbygger lå i 2016 på 1,7 bøker. Vårt besøk pr innbygger lå på 0,8 personer i 2016. Bortsett fra besøk pr innbygger, er alle disse faktorene en liten nedgang fra året 2015.

Bibliotek opprettholdes på omtrent samme nivå som de siste årene, selv om ressurser til innkjøp av bøker går noe ned. Fjernlånsordninga fungerer slik at tilgjengelige bøker i Norge er tilgjengelig for alle i Osen, noe som gjør at det ikke er nødvendig at vi har alle bøkene tilgjengelig på eget bibliotek. Servicenivået på biblioteket vårt er stort, og det er viktig at vi jobber for at utlån og besøksfrekvensen øker igjen. Satsingen med bokbuss på Seter videreføres.

Kultur og fritid inn i folkehelsegruppa

Kommunedelplan for idrett og fysisk aktivitet var igjennom et stort revideringsarbeid i 2015, og inneholder nå blant annet kommunens idretts-/folkehelse- og friluftspolitikk med nærmere beskrivelse av satsingsområder på idrett og fysisk aktivitet, prioriterte målgrupper, prioriterte anleggstyper, samarbeid med frivillige lag og organisasjoner, satsing på frilftsaktiviteter, Osen som folkehelsekommune, kartlegging og verdsetting av friluftsområder mm.

Idrettsplanas handlingsprogram behandles og rulleres årlig.

Råd for eldre –og funksjonshemmedes folkehelse/friluftstiltak med fiskeplass tilrettelagt for rullestolbrukere og andre med nedsatt funksjonsevne skulle kommet skikkelig i gang i løpet av 2017, men søknaden om midler fra fylkeskommunen ble avslått. Råd for eldre- og funksjonshemmede opplevde i det videre arbeidet at de ikke har de ressurspersonene som er

nødvendig for å sikre en god prosess både i forhold til planlegging, gjennomføring og vedlikehold, slik at hele prosjektet ble avsluttet fra deres hold. Ønsker at andre lag og foreninger kan ta over oppgaven. Fylkeskommunen er åpen for å gi tilskudd så lenge tiltaket har en konkret prosjektplan for gjennomføring og en drifts- og vedlikeholdsplan for videre drift av anlegget. Eier av området for planlagte tiltak, Statens vegvesen, stiller seg positive til Rådets planlagte friluftstiltak ved Ursøra.

Kulturminner

Osen har en stor mengde kulturminner. Målsettingen er å klare å vedlikeholde de fornminner kommunen har forpliktelser for, gjennom samarbeid med fylkeskommunen. I tillegg vil det være viktig å lage formidlinger/framstillinger av våre kulturminner fra både nær og fjern fortid. Dette for å sikre ivaretagelse for kommende generasjoner. Stornaustet er nå tatt i bruk som inspirasjonskilde til å skape arenaer for å formidle historien vår til barn og elever i barnehage og skole.

Et viktig arbeid som gjøres er film- og lydopptak av eldre i Osen med tanke på kulturformidling til kommende generasjoner. Fra 2014 t.o.m 2016 er det gjort flere opptak. Dette arbeidet fortsatte i 2017 i samarbeid med Osen heimbygds lag. Arbeidet med å bygge opp et kulturhistorisk mediatek for Osen er i gang.

5.12. Grunnskole og SFO

Elevtallet i skolen er en viktig parameter for utviklingen i kommunen. Elevtallet neste skoleår går noe ned. Administrasjon har tidligere lagt fram en prognose som viser en elevtallsnedgang på 25 % i løpet av de neste årene. Dette er en alvorlig utvikling.

Vi har valgt å legge fram en del KOSTRA-tall, oppdatert 15.06.2017, som indikatorer på kostnadene i skolen. 2016 er det siste året vi har tall fra. Ellers sammenligner vi oss med nabokommunen Roan og kommunegruppe 5, altså kommuner med like forutsetninger som oss, samt vårt fylke og landet uten Oslo.

	Osen	Roan	Kom.gr.5	Sør-Trønd.	Landet u/Oslo
Netto dr.utg. gr.skolesektor av totalen, pct	23,4	23,9	21,7	23,3	23,7
Netto grunnskolesektoren pr. elev	166 151	192 685	148 646	104 096	105 196
Andel elever som får spes.und.v.	14,0	11,7	9,8	7,8	7,8
Andel spes.ped.timer av ant. timer totalt pct	16,7	16,5	17,3	17,3	17,5
Elever pr. skole	54	47	77	246	221
Gjennomsnittlig gruppestørrelse 1.-10.	8,1	8,4	9,4	13,7	13,4
Undervisningsmateriell pr. elev	2 109	2 775	2 236	1 299	1 509
Brutto driftsutgifter SFO pr bruker	27 938	31 318	27 929	29 362	27 746
Andel elever i SFO med 100% plass	28,6	36,0	31,0	49,6	53,9
Andel elever som får skoleskyss, pct	52,3	90,4	52,2	21,5	23,1
Andel lærer med UH-utd. og ped.utd. pct	74,1	81,8	82,6	88,5	86,8

Vi ser at Osen kommune bruker 23,4% av netto driftsutgifter til skole, en liten nedgang fra 2015 (24,2%) Netto elevkostnad pr elev ligger på 166 151, en oppgang på knappe 6 000 pr elev fra året før. Andelen elever som får spesialundervisning er gått noe opp, men andelen spesialundervisning av totale timer er gått ned, noe som viser at dette er tyngre tilfeller med flere timer pr vedtak. Antall elever pr skole er lavere, og den gjennomsnittlige

gruppestørrelsen er lavere enn forrige år. Dette tyder på at det totale elevtallet går ned, noe som delvis forklarer en høy nettokostnaden pr elev. Brutto driftsutgifter pr bruker i SFO, går noe ned, noe som delvis kommer av en høyere andel elever som har 100% SFO. Vi ser at andel lærere med UH-utd. og ped. utd. er økende, noe vi er godt fornøyd med.

Kostnadsutviklingen her i Osen fra 2013-2016

	2013	2014	2015	2016
Netto dr.utg. gr.skolesektor av totalen, pct	21,7	22,1	24,2	23,4
Netto grunnskolesektoren pr. elev	128 241	131 242	160 700	166 151
Andel elever som får spes.und.v.	14,3	14,3	11,5	14,0
Andel spes.ped.timer av antall timer totalt	11,5	15,7	19,9	16,7
Elever pr. skole	60	60	56	54
Gjennomsnittlig gruppestørrelse 1.-10.	9,9	9,5	8,9	8,1
Undervisningsmateriell pr. elev	2 245	2 745	1 734	2 109
Kostnad pr. bruker SFO	20 846	23 222	33 403	27 938
Andel elever i SFO med 100% plass	13	11,4	14,3	28,6
Andel elever som får skoleskyss, pct	53,8	50,4	52,2	52,3
Andel lærer med UH-utd. og ped.utd. pct	65,2	75,0	71,4	74,1

Det er vanskelig å si eksakt hvor riktig kostnadsnivå i skolen skal ligge. Vi kan aldri komme på et landsgjennomsnitt av elevkostnadene når våre skoler har et gjennomsnittselevtall på under 60 elever, mens landet har godt over 200 elever i sine skoler. Vi ligger en del over kommunegruppe 5, men sammenlignet med Roan kommer vi delvis godt ut. De har en kostnad pr. elev som er en del høyere enn vår, men samtidig har de en lavere andel spesialundervisning enn det vi har.

Vår andel lærere med universitets/høgskole og pedagogisk utdanning ligger på 74,1%, noe som gjør at det fortsatt er viktig å bruke ressurser på utdanning for å sikre nok og god kompetanse blant undervisningspersonalet. Vi har god kompetanse i begge skolene våre, men må jobbe strategisk for å sikre at skolene våre har den lovbestemte kompetansen som kreves. Derfor er det viktig at vi har en målbevisst satsing på videre- og etterutdanning i åra framover.

Vi har romslige skolelokaler for den elevmassen vi har.

Prioriterte fokusområder

Osen kommune var inne til et møte hos fylkesmannen sen vår/tidlig høst 2017 for oppfølging av svake resultater over år. Våre utfordringsområder må derfor bli våre prioriterte fokusområder fremover. Skolene deltar i de regionale nettverkene, og arbeidet her er med på å styrke de områdene hvor vi har behov for styrking.

Osen må prioritere noe videreutdanning for sine lærere også i 2018, men dette er ressursmessig krevende for skolene, og vi må legge oss på et nivå som er gjennomførbart, både praktisk og økonomisk. Vi kan ikke regne med å få med alle de vi selv prioriterer inn i videreutdanningen.

Høsten 2017 fikk vi ny §9A i opplæringsloven, noe som betyr at skolene må ha et sterkt fokus på det psykososiale miljøet for elevene. Mobbing og krenkende adferd er ikke akseptert. Arbeidet med ny §9A, skal tas med inn i Olweusarbeidet, og rutiner rundt dette er i ferd med å legges. Begge skolene er blitt sertifisert, men det må gjennomføres en resertifisering annet hvert år.

Ordningen med skolefrukt videreføres i også i denne budsjett- og økonomiplanperioden.

PP-tjenesten

Tjenesten skal fortsatt drives i samarbeid med Åfjord og Roan kommuner.

Leksehjelp

Det finnes leksehjelptilbud ved begge skolene våre, jfr Forskrift til Opplæringsloven.

Skolefritidsordning

Skolefritidsordninga er et viktig og godt tilbud både for ungene og foreldrene deres. Målsettingen er å opprettholde samme tilbud som i 2017. Det vil si fulltids SFO ved begge skoler i skoleåret med unntak av sommerstengt 1 mnd og stengt i mellomjula.

Bassengdrift

Bassengdriften videreføres på samme nivå som i budsjettåret 2017. Det samme gjelder for tilbud om åpning på kveldstid. Varmebadinga i samarbeid med Nord-fosen Revmatikerforening videreføres. Dette tilbudet er viktig både for våre egne innbyggere, samt innbyggere fra nabokommunene Roan og Åfjord.

5.13. Barnehager

Barnehagene Strand og Ørin er nedlagt, og fra august 2017 ble den nye barnehagen Havgløtt åpnet. Kommunens vedtatte åpningstid krever et minimum av bemanning uavhengig av antallet barn, men den nye barnehagen vil forhåpentligvis føre til at noe av kostnaden går ned. På Seter er barnetallet særlig lavt og kostnadene pr. barn blir følgelig svært høye. Det er forslag om nedleggelse av barnehagen ved Seter fra høsten 2018. Som tabellene nedenfor viser så ligger kostnadene for barnehagedriften relativt høgt, noe som har sammenheng med strukturen og voksentettheten. 2018 vil gi helårsvirkning i forbindelse med nedleggelse av to barnehager, og opprettelse av en ny, og samtidig vil det bli en 5 måneders virkning dersom barnehagen på Seter blir vedtatt nedlagt.

Sammenligning – netto driftsutgifter pr. innbygger 1 -5 år, barnehage

	2013	2014	2015	2016
Osen	142 348	150 935	163 625	179 486
Roan	131 975	142 073	136 000	167 825
Kommunegruppe 5	126 531	136 195	133 467	147 787
Sør – Trøndelag	124 623	134 181	135 799	142 565
Landet u/Oslo	118 869	128 583	130 798	137 740

Sammenligning – antall barn korrigert for alder pr. årsverk i basisvirksomheten i kommunale barnehager.

	2013	2014	2015	2016
Osen	4,6	4,5	4,3	4,3
Roan	4,6	5,1	5,2	5,4
Kommunegruppe 5	5,5	5,4	5,4	5,2
Sør – Trøndelag	6,3	6,2	6,1	6,1
Landet u/Oslo	6,2	6,1	6,1	6,0

Vi ser at vi har en del lavere antall barn pr årsverk enn de vi sammenligner oss med. Med små barnehager, får vi færre barn pr årsverk enn i større barnehager.

I tillegg er det nyttig å ta med noen andre KOSTRA-tall som indikatorer på tilstanden og bakgrunn for kostnad i barnehagene våre. 2016 er det siste året vi har tall fra.

	Osen	Roan	Kom.gr.5	Sør-Trønd.	Landet u/Oslo
Netto dr.utg bhg av komm. totale netto utg, pct	8,8	9,1	8,6	16,2	14,6
Andel barn 1-5 år med barnehageplass, pct	94,6	85,0	89,1	93,6	91,5
Andel barn med opph.tid 33 t eller mer, pct	100	83,3	89,6	97,6	97,3
Andel ansatte med barnehagelærerutd.	33,3	17,4	31,1	39,2	36,0
Andel barn med styrket forsk. tilbud, pct	5,6	13,9	17,7	16,8	21,2
Andel barnehager med åpningstid 9-10 t/dag	100	100	77,5	75,2	59,4

Det gis ingen statlige overføringer for 0-åringer i barnehagene. Vi har pr. 2017 0-åringer i barnehagene.

Andel ansatte med barnehagelærerutdanning ligger hos oss på 35,3%. Barnehagene i Osen oppfyller foreløpig ikke pedagognormen. Dette er en pedagogtetthet som ligger en del lavere enn det forskrift om bemanning krever:

§ 1.Norm for pedagogisk bemanning

Det skal være minimum én pedagogisk leder per 14-18 barn når barna er over tre år og én pedagogisk leder per 7-9 barn når barna er under tre år og barnas daglige oppholdstid er over seks timer. I barnehager der barna har kortere oppholdstid per dag, kan barnetallet økes noe per pedagogisk leder.

§ 2.Styrers tid til administrasjon og ledelse

Styrers tid til administrasjon og ledelse kommer i tillegg til normen for pedagogisk bemanning.

To av våre ansatte er i gang med en arbeidsplassbasert barnehagelærerutdanning, og vi har som mål å komme innenfor pedagognorm innen 2020.

De fleste av våre barn mellom 1 – 5 er i våre barnehager, og de fleste av disse har oppholdstid over 33 t/uken. Dette gjør at det er vanskelig å spare inn på ansatte i deler av dagen, da barnetettheten er omtrent det samme under hele oppholdstiden.

Målsetting for sektoren

Det er i 2017 gjennomført medarbeiderundersøkelse, og enhetene er i prosess med videre arbeid etter dette. Arbeid med arbeidsmiljøet er også et viktig moment i arbeidet med sykefravær. Det å kunne sammenligne sykefraværet 2017 med 2016, er vanskelig, siden to av barnehagene er borte, og vi har en barnehage med drift fra august 2017. Vi ser likevel at vi i perioden august-september har et totalt sykefravær for oppvekst og kultursektoren på 2,45%, men vi vet også at vi har flere enheter med langt større fravær. Sykefravær har en stor kostnad for kommunen i forbindelse med vikarinnleie. I tillegg fører det til en mangel på kompetanse på enheten som er uheldig. Det å jobbe med sykefraværet slik at ansatte kommer tilbake til jobb, vil være positivt for både kompetansen og økonomien for enhetene og kommunen. Oppfølging av sykefraværet er derfor et område det må jobbes godt med. En målsetting vil være å få sykefraværet ytterligere ned.

Sektoren har også en målsetting om å holde seg innenfor vedtatt budsjetttrammer. Dette krever budsjettdisiplin hos den enkelte enhetsleder, noe som må følges opp av sektorleder.

5.14. Kirken

Menighetsrådet har i år ikke fremsendt forslag til budsjett for 2018. De aller fleste enheter i kommunen har i sine budsjett fått en reell nedgang fra 2017 til 2018, og ut fra dette legges det fra rådmannen opp et forslag på en økning på 1,4 % til kirken. Dette tilsvarer økningen i statens rammeoverføring for året. Det er ikke fremmet forslag på investeringer fra menighetsrådet. I 2015 ble det vedtatt en investering på kr. 140.000,- som er dekket over kommunens driftsbudsjett, og i 2014 ble det foretatt investeringer i kirken til kr. 125.000,-.

Iflg. Kirkelovens § 15 skal kommunen utrede følgende utgifter etter budsjettforslag fra kirkelig fellesråd:

- Utgifter til bygging, drift og vedlikehold av kirker
- Utgifter til anlegg og drift av kirkegårder
- Utgifter til stillinger for kirketjener, klokker og organist ved hver kirke og til daglig leder av fellesrådet
- Driftsutgifter for fellesråd og menighetsråd, herunder utgifter til administrasjon og kontorhold
- Utgifter til lokaler, utstyr og materiell til konfirmasjonsopplæring
- Utgifter til kontorhold for prester

5.15. Helse- og omsorgstjenestene

Det er et generelt mål for alle helse- og omsorgstjenestene at det skal ytes gode og forsvarlige tjenester, i tråd med de krav som settes i lovverket.

Budsjettet for 2018 er stramt, og det er ikke rom for større satsinger. Det er prioritert midler til dagsenter innen psykisk helse, aktivitetstilbud på Osen Bygdatun for eldre menn, og noe til prosjektet Grønne tanker Glade barn, og ev. ny satsing for barn og unge.

Det er ønskelig å begynne et arbeid for å se på utfordringsbildet framover med et økende antall eldre, og hvordan kommunen kan møte dette:

	2017	2020	2025	2030	2035	2040
Osen	980	945	924	912	899	893
0-24 år	257	248	229	225	227	226
25-34 år	79	83	82	78	81	80
35-44 år	102	86	82	89	86	86
45-69 år	336	317	312	283	266	263
70-79 år	123	141	135	128	132	116
80 år eller eldre	83	73	84	109	107	122
Totalsum	980	945	924	912	899	893

Kilde: SSB, framskrevet med MMMM (middels) alternativ

Oversikten viser en framskrevet nedgang i antall innbyggere fram mot 2040. Det som imidlertid kanskje er mest interessant, er utviklingen i befolkningssammensetning, hvor det blir en nedgang i antall personer i yrkesaktiv alder, mens det er en økning i gruppen 80 år eller eldre fram mot 2040. Denne utviklingen ser ut til å for alvor skyte fart etter 2025.

Endringen i befolkningssammensetning får betydning for aldersbæreevnen, dvs. hvor mange som jobber vs. er i ikke yrkesaktiv alder, og omsorgskoeffisienten, dvs. hvor mange for eksempel familiemedlemmer som kan ta vare på og yte omsorg for sine eldre:

År	2014	2020	2025	2030	2035	2040
20-66 år	543	518	499	475	470	465
67-90+	237	247	264	294	290	284
År	2014	2020	2025	2030	2035	2040
Aldersbæreevne	2,3	2,1	1,9	1,6	1,6	1,6
År	2014	2020	2025	2030	2035	2040
Omsorgskoeffisienten	3,8	4,2	3,5	2,2	2,2	2,0

Kilde:ressursportal.no

Kommunen må se på hvordan man skal ivareta nye kompetansekrav innen helsetjenestene fra 2020. En løsning kan være kjøp av tjenester fra andre, og en mulig samarbeidspartner kan være Namdal Rehabilitering. Det vil legges fram en sak i 2018 med en vurdering av mulighet for kjøp av plasser fra Namdal Rehabilitering, også i lys av økende krav til kommunale tjenester innen rehabilitering.

Følgende områder vil være i særlig fokus i 2018:

- Tverrfaglig folkehelsearbeid, herunder barn og unge og psykisk helse
- Boligforvaltning
- Bosetting av flyktninger
- Helse- og omsorgstjenestene i framtida, strategisk planlegging
- Nye kompetansekrav innen helse og omsorg
- Velferdsteknologi i Namdalen, og implementering av nytt pasientvarslingssystem på sykeheimen
- Internkontroll i tråd med forskrift om ledelse og styring i helsetjenestene, og tilhørende ROS-analyser

Samarbeid interkommunalt

Osen kommune foretok i 2010/2011 et strategisk valg om samarbeid nordover når det gjelder helsetjenestene, og kommunen samarbeider med kommunene i Midtre Namdal og Flatanger om flere ulike tjenester. Dette er blant annet kommunalt øyeblikkelig hjelp-tilbud, legevakt på kveld, natt og helg, legevakt sentralbord på dagtid, kommuneoverlege, miljøretta helsevern mv.

Kommunestyret vedtok i 2017 tilslutning til det interkommunale prosjektet Velferdsteknologi i Namdalen (VINA), og dette vil være det store interkommunale satsingsområdet i 2018. Kommunene i Midtre Namdal tok i 2017 initiativ til et felles nettverk på ledernivå innen helse i Namdalen. Dette nettverket vil erstatte egne nettverk i Indre, Midtre og Ytre Namdal, og fungere som en felles arena på Namdals-nivå.

Mål for helsesamarbeid 2018:

- Osen kommune skal være en aktiv bidragsyter på de samarbeidsarenaene vi har forpliktelser på, og arbeide for best mulig tjenester for Osens innbyggere
- De tjenestene som kan løses lokalt, skal løses lokalt. Der det ikke er hensiktsmessig med lokal tjenesteproduksjon søkes interkommunalt samarbeid innen rammen av det strategiske valget om samarbeid med kommuner i nord
- Osen kommune prioriterer samarbeid om velferdsteknologi, men hovedfokus på gevinstrealisering og å oppnå resultater av satsingene som gjennomføres lokalt

Legetjenesten

Det budsjetteres med turnuslege hele året 2018.

Samarbeid med Namdalseid og Flatanger kommuner videreføres med gjensidig kjøp av legetjenester ved fravær lokalt. Løsningen forutsetter kontor bemannet med turnuslege i sommerferien, hvis ikke må legevikar leies inn, noe som vil medføre langt store ekstra kostnader.

Mål for legetjenesten 2018:

- Videreføre godt servicetilbud med korte ventetider – prioritere pasientbehandling i kontortida

Legevakt

Et hovedfokus for 2018 vil være videreutvikling av legevakta for å ivareta krav etter akuttmedisinforskriften. Det er behov for en bakvaksordning for legevakt, for å bistå leger som ikke fyller kravene for å gå legevakt etter den nye forskriften, men det er i skrivende stund ikke helt klart hvordan denne ordningen vil se ut eller hva den ev. vil koste. Det arbeides med et nytt kombinasjonsbygg ved Sykehuset Namsos, hvor det er sterkt ønskelig at legevakta kan få lokaler.

Kommunalt akutt døgntilbud (KAD)

Kommunalt akutt døgntilbud videreføres som et samarbeid med Namdalseid og Flatanger kommuner, med Namdalseid som vertskommune. Rus og psykisk helse tas inn som del av tilbudet fra 1.1.2017, men det vurderes generelt at det ikke vil medføre en stor økning i antall pasienter. Avtalen er evaluert, og videreføres uten prisøkning i 2017.

Tilbudet har kapasitet til å bli brukt mer, men samtidig er det et mål at alle som kan behandles lokalt i Osen skal bli det. Osen har første halvår 2016 hatt 6 pasienter innlagt, i til sammen 13 døgn. Alle har blitt skrevet inn fra fastlege, ikke legevaktslege.

Mål for KAD-tilbud 2018:

- Bedre legevaktas kjennskap til kommunenes generelle tilbud og KAD-tilbudet spesielt

Helsestasjon og skolehelsetjeneste

Helsestasjon og skolehelsetjenesten har til sammen hatt 80 % ressurs i 2017. I tillegg har skolehelsetjenesten vært styrket med psykiatrisk koordinator i 20 % stilling. Denne satsingen foreslås videreført.

Skolehelsetjenesten er sentral i det forebyggende helsearbeidet rettet mot barn og unge. Prosjektet Grønne tanker Glade barn foreslås videreført i 2018, med mål om at det skal over fra prosjekt til drift.

Mål for helsestasjon og skolehelsetjenesten 2018:

- Gi god råd og veiledning for barn og deres familier, og videreutvikle familieveiledningsprogram/kartleggingsverktøy
- Jobbe for videreføring av gode resultater i barnevaksinasjonsprogrammet
- Bidra til forebyggende helsearbeid særlig i forhold til barn og unge
- Tverrfaglig og forebyggende arbeid skal være en sentral del av tjenestens virksomhet
- Avslutning av prosjektet Grønne tanker Glade barn, overføring til drift

Fysioterapeut og Osen fysikalske og trim

Stillingen som kommune fysioterapeut foreslås videreført på 15 %.

Treningstilbudet på Osen fysikalske fungerer godt, og er flittig benyttet av Osens innbyggere. Åpningstider og opplegg rundt dette foreslås videreført i 2017.

Mål for fysioterapitjenesten og Osen fysikalske og trim 2018:

- Jobbe ut fra en strategi for aktivitet og mestring
- Opprettholde korte ventetider i tilbudet
- Jobbe med gruppebasert trening, for eksempel i forhold til sykmeldte
- Være et godt treningstilbud for Osens innbyggere på ettermiddags- og kveldstid

Psykisk helsearbeid

Lokaler for dagsenter innen psykisk helse ble pusset opp i 2017. Dagtilbudet foreslås som en satsing i 2018. Det samme gjelder aktivitetstilbud for eldre menn, som er i drift i samarbeid med styret for Osen Bygdatun.

Prosjektet Grønne tanker Glade barn foreslås videreført i 2018 med mål om å overføre prosjektet til drift.

Verdensdagen for psykisk helse har vært markert i Osen de siste årene med godt resultat, og foreslås også gjennomført i 2018. Det kan søkes noe eksterne midler til prosjektet.

Mål for psykisk helsearbeid 2018:

- Tjenesten skal fortsatt være et lavterskel tilbud, uten ventetid
- Tverrfaglig og forebyggende arbeid skal være en tydelig del av tjenestens virksomhet
- Psykiatritjenesten deltar i prosjektet Grønne tanker Glade barn, og i annet forebyggende arbeid i regi av skolehelsetjenesten
- Verdensdagen for psykisk helse prioriteres med lokale markeringer høsten 2018

5.16. Sosialtjenesten – NAV

Sosiale utlån har ikke blitt benyttet de siste årene, og foreslås satt i 0. Ut fra tilskudd til sosial omsorg i 2017 foreslås en økning i budsjettet for tilskudd i 2018.

Kommunen har nå bosatt flyktninger siden 2015, og det er viktig med et godt samarbeid med NAV i forhold til overgang til arbeid eller utdanning. En fast struktur på dette samarbeidet bør være en prioritet for 2018.

Kommunens mål for NAV Nord-Fosen og de sosiale tjenestene 2018:

- Gjennomføre de mål og aktiviteter som identifiseres i internkontroll for NAV Nord-Fosen
- Herunder må NAV Nord-Fosen ha et særlig fokus på budsjettkontroll og ev. avvik fra budsjett
- Gjennomføre de tiltakene som er lagt opp i samarbeidsavtalen om bosetting av flyktninger, og derigjennom bidra til god kvalifisering av bosatte flyktninger
- Være en god samhandlingspartner overfor brukere som kommunen og NAV har felles

5.17. Barnevern

Barneverntjenesten rapporterer månedlig på økonomi og status hvis det skjer mye i tjenesten, ellers per tertial, i tråd med system for internkontroll for tjenesten. Rapporteringen viser et høyt trykk på tjenesten generelt.

For budsjettet for 2018 har barneverntjenesten foreslått en vesentlig økning i kjøp av konsulenttjenester og advokattjenester. Denne er tatt ned en god del, og tjenesten har heller ikke fått tilslutning fra rådmannsutvalget på Fosen til en ønsket økning i antall stillinger.

Tjenesten har ønsket en kompetanseheving i de kommunale tjenestene når det gjelder familieveiledning mv. Det foreslås satt av en pott til kurs innen familieveiledning på ansvar 410 Sosial omsorg. Dersom barneverntjenesten trenger forsterket bistand i familier i Osen kan kommunalt ansatte bistå, ev. gjennom et system for salg av tjenester. Det er også generelt

ønskelig med en styrket kompetanse innen disse områdene for egne ansatte som jobber med barn og unge og deres familier.

Kommunens mål for Fosen barneverntjeneste i Osen:

- Videreføring av system for rapportering og orientering i tråd med internkontrollsystem
- Deltakelse fra barneverntjenesten i tverrfaglige team, i første rekke Familieteamet
- Stabil tilstedeværelse lokalt, med størst mulig grad av faste kontordager
- Bidrag fra barneverntjenesten inn i det forebyggende arbeidet for barn og unge, spesielt i skoler og barnehager

5.18. Bosetting av flyktninger

Per dato er det 23 flyktninger i Osen, bosatt i perioden 2015-2017. Tjenesten budsjetteres ut fra at den skal bære seg selv gjennom statlige tilskudd til bosettingsarbeidet.

De første flyktningene som ble bosatt i Osen vil være ferdige med et toårig introduksjonsprogram ved utgangen av 2017, og kommunen vil etter dette ha erfaring med alle fasene i introduksjonsprogrammet. Også avslutningen av programmet innebærer mye arbeid og bistand, for eksempel knyttet til kvalifisering og søknader til utdanning, søknader om oppholdstillatelse mv. Det ser ut som flyktninger bosatt i Osen får gode resultater når det gjelder overgang til utdanning eller arbeid.

Osen kommune har i 2017 blitt invitert inn i et samarbeid med Åfjord kommune, NAV, Åfjord videregående skole med flere om en modell for integrering av flyktninger; «Nord-Fosen-modellen». Åfjord videregående skole har i 2017 vært en svært verdifull samarbeidspartner når det gjelder å gi muligheter for videregående skole for mange av våre flyktninger, med det resultat at per dato er 6 personer i videregående skole.

Fokus i arbeidet i 2018 vil være kvalifisering av den enkelte til arbeid eller videre utdanning, og kartlegging av den enkeltes ønsker og mål.

Mål for flyktningetjenesten i 2018:

- Gi den enkelte flyktning god oppfølging og ivaretagelse av individuelle behov
- Sørge for et godt og innholdsrikt introduksjonsprogram som er helårlig og fulltids, og som bidrar til at den enkelte kvalifiseres til arbeid eller videre utdanning
- Hovedfokus på den enkeltes individuelle plan, og overgang til utdanning/arbeid etter endt introduksjonsprogram

Voksenopplæringen

Opplæring av flyktningene er fordelt mellom ordinær grunnskole, videregående skole og voksenopplæring i norsk med samfunnsfag. Det var også noen som forsøkte med grunnskole for voksne i Åfjord, men de er tilbake til ordinær voksenopplæring igjen. Dette er elever som har rett og plikt til å delta på opplæring når de kommer hit, og opplæringen foregår både i skole og ute på språkpraksis. Når flyktningene kommer til oss, blir de kartlagt faglig før de starter opplæringen. Elevene er pr i dag inndelt på tre nivå, hvor det strekker seg fra analfabetisme, til elever som har kommet ganske langt med norskopplæringen og som har erfaring med skolegang fra før de kom hit. Dette skaper en del utfordringer i forbindelse med å kunne gi alle elevene det de har behov for og rett på. Det er jobbet en del med organiseringen og oppdeling mellom skole og språkpraksis ute, og vi har nå 130%

undervisningsstilling i voksenopplæringen. Det er ikke noe vedtak på at det kommer flere flyktninger i 2018.

5.19. Pleie- og omsorgstjenestene

Status for helse- og omsorgstjenestene med særlig vekt på Pleie og Omsorg ble lagt fram som politisk sak høsten 2017, og viser blant annet utfordringer i årene som kommer med økning i antall eldre mv., jf. punkt 5.15. Kommunen har forholdsvis lave driftsutgifter sammenlignet med kommunegruppe 5, en høy andel som mottar hjemmetjenester, og kostbare institusjonstjenester. Det bør legges en strategi for hvordan kommunen kan møte økende press på helsetjenestene og omsorgstilbudet, og dette arbeidet bør starte i 2018.

Det er gjennomført et prosjekt med fokus på forebygging, mestring og hverdagsrehabilitering i 2017. Imidlertid er ikke hverdagsrehabilitering iverksatt som tjeneste enda, og dette bør fokuseres på i 2018, sammen med øvrige forebyggende tiltak. Videre er det gjennomført flere prosjekter knyttet til velferdsteknologi de siste årene, med anskaffelse av trygghetsalarmer og nå sist i 2017 nytt pasientvarslingsanlegg for sykeheimen og omsorgsboligene i 2. et. Anlegget vil settes i drift i 2018, og det bør fokuseres på god implementering av dette. Kommunen deltar i prosjekt Velferdsteknologi i Namdalen i 2018-19, og det bør være et mål å få gode resultater av dette med fokus på gevinstrealisering av velferdsteknologi.

Kompetanse og personell

Det er en stor utfordring med tilgang på kvalifisert personale, særlig når det gjelder sykepleiere. I 2017 ble det lagt fram forslag til rekrutteringstiltak både for helsepersonell og andre, og dette bør det jobbes videre med i 2018 i en helhetlig strategi for kompetanse og rekruttering. Kommunen må også se på hvordan krav om kompetanse innen ergoterapi skal møtes/rekrutteres inn. Det er i 2017 arbeidet med planlegging av ny turnus for ansatte på Pleie og Omsorg. Dette arbeidet vil slutføres tidlig 2018, og målet med arbeidet er blant annet å redusere bruk av overtid og ekstrasjehjelp.

Investeringsbehov

Det er gjennomført en større utbygging i 2016-17 med medisinerom, vaktrom, skiftestue mv., og det er planlagt ombygging av inngangsparti. Nytt pasientvarslingsanlegg sto på investeringsbudsjettet i 2017, og vil implementeres i 2018. Det er ikke planlagt ytterligere større investeringer.

Mål for pleie- og omsorgstjenestene 2018:

- Implementere nytt pasientvarslingsanlegg, dørlåssystemer mv.
- Delta i arbeid med strategisk planlegging av virksomheten for å møte framtidens behov
- Implementere hverdagsrehabilitering som tjeneste
- Delta i prosjekt Velferdsteknologi i Namdalen

5.20. Utvikling og Miljø

UM-stab

Bemanningen ved UM-stab er uendret for 2018. Arbeidsoppgavene har de siste årene økt jevnt og trutt, men enheten tilstreber å holde seg innenfor lovpålagt saksbehandlingstid for bygge- og delingssaker, samt oppmålingsarbeider.

Kommuneplanens arealdel ble revidert i 2015, og arbeidet med revidering av sentrumsplan som var planlagt videreført i 2017, utsettes til 2019. Det er behov for revisjon av internkontroll på de fleste områder innen Utvikling og Miljø, noe som bør prioriteres i 2018.

UM-anlegg

Bemanningen ved UM-anlegg videreføres med 3 årsverk også i 2018. Enhetens arbeidsoppgaver omfatter teknisk drift og vedlikehold av alle kommunens anlegg, herunder kommunale boliger hvor det har vært en økning på over 20 boenheter i løpet av de siste årene.

Kommunale bygninger

Midler avsatt til vedlikehold av kommunale eiendommer økes til kr 300 000 for 2018. Dette dekker de aller nødvendige utgifter til elektriker, rørlegger, maling og uforutsett vedlikehold på alle kommunale bygg.

I investeringsbudsjettet for 2018 avsettes det midler til oppgradering av en kommunal bolig, nytt inngangsparti ved sykeheimen, lagerbygg ved Havgløtt barnehage, oppstart restaurering gammelsykeheimen og flere bygningsmessige tiltak ved skolene.

VAR-området

I investeringsbudsjettet videreføres avsetning av midler ny løsning for vannforsyning fra Storengt. I tillegg legges det opp til utskifting av flere vannkummer over driftsbudsjettet.

Kommunen har avtale med Namdal Tankrens om slamtømming ut 2016, som er videreført også i 2017. Ordningen fungerer fremdeles tilfredsstillende. Avtale for slamtømming i perioden 2018-2021 må fremforhandles i løpet av året. Renovasjon ivaretas gjennom Midtre Namdal Avfallselskap IKS.

Veier

Sommer- og vintervedlikehold av kommunale veier er budsjettet på et nøkternt nivå. Sommervedlikeholdet er redusert på grunn av mange nylig asfalterte veier. I investeringsbudsjettet avsettes det midler til asfaltering av det meste av gjestående kommunale veier i 2018. Avtale om vintervedlikehold ble inngått i 2017 for perioden til og med 2018 og må reforhandles i løpet av året. Snømengden er som før avgjørende for om budsjettet for vintervedlikehold holder.

Trafikksikkerhetstiltak

Det overføres midler i investeringsbudsjettet for 2018 for lys på busslommer. Fortau mellom avkjøring til kirken og butikken vil være en del av Fosen-veipakken, og oppstart av byggeprosess skal igangsettes vinter/vår 2018. Statens vegvesen utlyser anbud på hele prosjektet i årsskiftet 2017/2018.

Brannvern

Brannvern og feiing leveres av Brannvesenet Midt IKS. Budsjettet er i henhold til selskapets priser for tjenestene.

Jordbruk, skogbruk, miljø og vilt

Jordbruk og skogbruk videreføres på samme nivå som tidligere. Innen miljø er det som før avsatt midler til oppfølging av vedtak i forhold til Nordre Fosen Vannområde, samt til kartlegging av spredte avløp. Kommunen administrerer som før veterinærvaktordningen for Nord-Fosen.

Mål for 2017:

- Fremdeles overholde saksbehandlingsfrister
- Gjennomgang og revisjon av rutiner og internkontroll
- Oppgradere en kommunal bolig
- Nytt inngangsparti ved sykeheimen
- Starte opp arbeidet med restaurering av gammelsykeheimen
- Asfaltere kommunale veier
- Ferdigstille hytte og bygge lagerbygg til Havgløtt barnehage
- Ferdigstille prosjekt energistyring Strand barne- og ungdomsskole
- Ferdigstille ny vannforsyning fra Storenget
- Ferdigstille industriområdet for etablering av miljøstasjon og leietakere
- Bygge ny parkeringsplass ved Osen kirkegård
- Utvide veg fra kryss Fv 715 til Osen kirke
- Gjennomføre bygningsmessige tiltak ved begge skolene
- Fremforhandle nye avtaler om slamtømming og vintervedlikehold
- Kartlegge spredte avløp

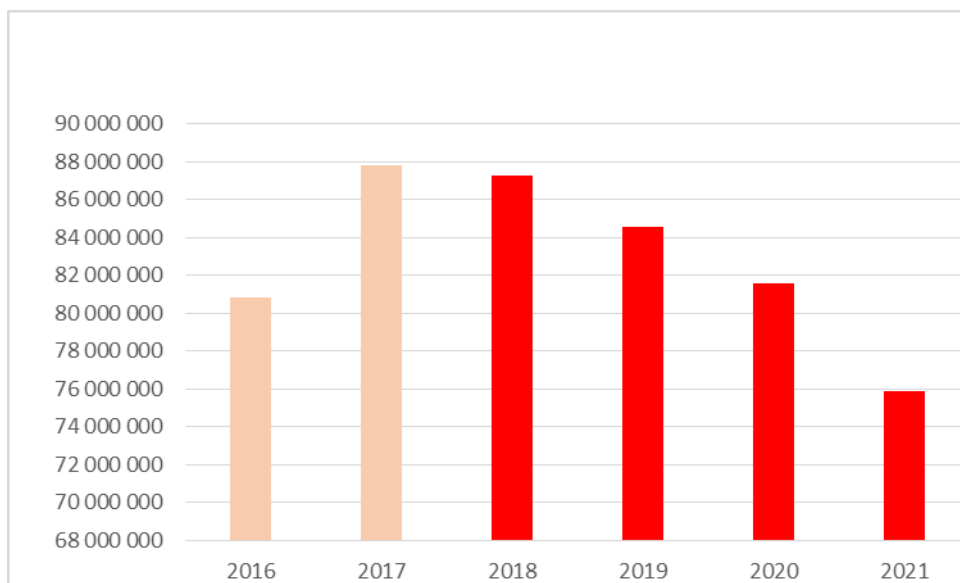
6. Prioriterte investeringer, investeringsbudsjettet 2018-2021

6.1. Investeringsnivå og finansiering

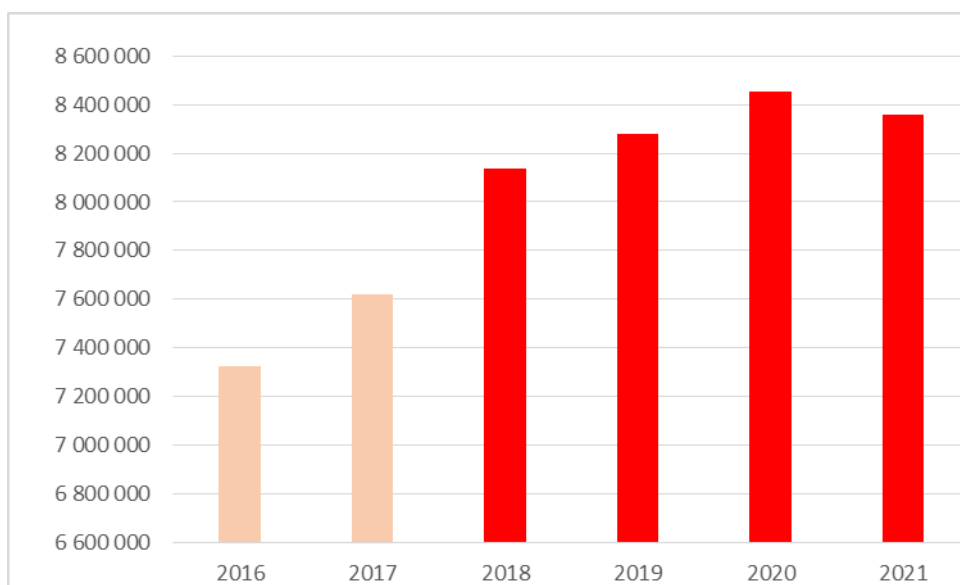
Det legges opp til mindre investeringer i planperioden enn for 2016 og 2017, og den totale investeringskostnaden er på ca. 20,8 mill. inkl. mva. Av investeringene tilhører kun 1,4 mill. VAR- området. For mer informasjon om de enkelte investeringsprosjektene henvises til kommentarene under Utvikling og Miljø.

Hovedtyngden av investeringene planlegges dekket inn ved låneopptak og bruk av ubrukte lånemidler fra 2017. I tillegg til låneopptak for investeringer kommer opptak av startlån for videre utlån på totalt 3 mill.

Kommunens totale lånegjeld (inkludert startlån) vil ved utgangen av 2018 være på 89,3 mill., og ved utgangen av 2021 ut fra fremlagte økonomiplan 77,7 mill. Samme år utgjør dette henholdsvis 8,1 mill. og 8,4 mill. i renter og avdrag.

Lånebelastning i økonomiplanperioden

Renter og avdrag i økonomiplanperioden

7. Faste stillingshjemler i årsverk

Område	Hjemler 31.12.17	Hjemler 31.12.18	Hjemler 31.12.19	Hjemler 31.12.20	Hjemler 31.12.21
Politiske organ	1,14	1,14	1,14	1,14	1,14
Sentraladministrasjonen	5,10	5,10	5,10	5,10	5,10
Næringsrådgiver	0,20	0,20	0,20	0,20	0,20
Oppvekst adm.	1,20	1,20	1,20	1,20	1,20
Strand skole	20,86	18,86	18,86	18,86	18,86
Havgløtt barnehage	10,45	10,95	10,95	10,95	10,95
Seter skole og barnehage	7,41	4,61	4,61	4,61	4,61
Kultur/kulturskole	0,58	0,58	0,58	0,58	0,58
Drageid leirskole	1,00	1,00	1,00	1,00	1,00
Ungdomsklubb	0,15	0,15	0,15	0,15	0,15
Helse	5,00	5,00	5,00	5,00	5,00
Flyktningeområdet	1,60	1,60	1,40	1,20	1,20
Bibliotek	0,28	0,28	0,28	0,28	0,28
Pleie og Omsorg	31,77	31,77	31,77	31,77	31,77
Utvikling og Miljø	8,63	8,63	8,63	8,63	8,63
Ikke plassert stillingsreduksjon	0	0	0	0	0
Sum faste stillinger egen drift	95,37	91,07	90,87	90,67	90,67
Midl. Stilinger egen drift					
Midl.tidige stillinger Strand skole	0,10	0	0	0	0
Midl.tidige stillinger Seter skole/b.hg	0,50	0	0	0	0
Turnuslege	1,00	1,00	1,00	1,00	1,00
Midl.tidige stillinger PLO	0	0	0	0	0
Midl.tid. st. Havgløtt barnehage	0,50	0,50	0,50	0,50	0,50
Midl.tid. st. kulturskole	0,56	0,56	0,56	0,56	0,56
Omsorg, BPA og omsorgslønn	0,40	0,40	0,40	0,40	0,40
Lærlinger	3,00	3,00	3,00	3,00	3,00
Bygdatunet	0,50	0,50	0,50	0	0
Sum inkl midlertidige stillinger og lærlinger	101,93	97,03	96,83	96,13	96,13

Vedlegg 1: Økonomisk overs. - drift

	Regnskap 2016	Budsjett 2017	Budsjett 2018	Øk.plan 2019	Øk.plan 2020	Øk.plan 2021
DRIFTSINNTEKTER						
Brukerbetalinger	-4 406	-4 141	-4 082	-4 082	-4 082	-4 082
Andre salgs- og leieinntekter	-9 983	-10 433	-10 765	-10 715	-10 715	-10 715
Overføringer med krav til motytelse	-16 999	-14 938	-13 479	-13 479	-13 479	-13 479
Rammetilskudd	-58 362	-60 005	-60 426	-60 426	-60 426	-60 426
Andre statlige tilskudd	-334	-310	-286	-286	-286	-286
Andre overføringer	-30	0	0	0	0	0
Skatt på inntekt og formue	-19 657	-18 654	-19 342	-19 342	-19 342	-19 342
Eiendomsskatt	-1 237	-1 237	-1 237	-1 237	-1 237	-1 237
Andre direkte og indirekte skatter	-3	-3	-3	-3	-3	-3
Sum Driftsinntekter	-111 010	-109 720	-109 620	-109 570	-109 570	-109 570
DRIFTSUTGIFTER						
Lønnsutgifter	57 500	59 371	58 505	56 505	56 305	56 105
Sosiale utgifter	11 009	11 004	11 811	11 811	11 811	11 811
Kjøp av varer og tjenester som inngår i komm.tj.prod.	15 515	14 201	15 373	15 373	15 373	15 373
Kjøp av varer og tjenester erstatter komm.tj.prod.	12 231	12 780	13 238	13 238	13 238	13 238
Overføringer	6 007	5 397	5 866	5 866	5 866	5 866
Avskrivninger og kalkulatoriske renter	4 652	4 581	5 326	5 326	5 326	5 326
Fordelte utgifter	-96	-40	-58	-58	-58	-58
Sum Driftsutgifter	106 819	107 293	110 061	108 061	107 861	107 661
Brutto driftsresultat	-4 191	-2 427	-441	-1 509	-1 709	-1 909
EKSTERNE FINANSTRANSAKSJONER						
Finansinntekter						
Renteinntekter, utbytte og eieruttak	-1 321	-1 456	-1 446	-1 446	-1 446	-1 446
Gevinst finansielle instrumenter	0	0	0	0	0	0
Mottatte avdrag på utlån	-313	-100	-185	-185	-185	-185

Sum eksterne finansinntekter	-1 634	-1 556	-1 631	-1 631	-1 631	-1 631
Finansutgifter						
Renteutgifter, provisjoner og andre finansutgifter	1 886	2 124	2 036	2 056	1 966	1 925
Tap finansielle instrumenter (omløpsmidler)	0	0	0	0	0	0
Avdragsutgifter	4 971	5 535	5 751	5 941	6 056	6 113
Utlån	358	0	480	480	480	480
Sum eksterne finansutgifter	7 215	7 659	8 267	8 477	8 502	8 518
Resultat eksterne finanstransaksjoner	5 580	6 103	6 637	6 846	6 871	6 888
Motpost avskrivninger og kalkulatoriske renter	-4 652	-4 581	-5 326	-5 326	-5 326	-5 326
Netto driftsresultat	-3 263	-905	1 752	12	-163	-347
INTERNE FINANSTRANSAKSJONER						
Bruk av avsetninger						
Bruk av tidl. års regnskapsmessige mindreforbruk	-1 834	0	0	0	0	0
Bruk av disposisjonsfond	-560	-260	-617	-617	-617	-617
Bruk av bundne fond	-1 469	-1 129	-1 736	-1 736	-1 736	-1 736
(Bruk av likviditetsreserve)	0	0	0	0	0	0
Sum bruk av avsetninger	-3 863	-1 389	-2 353	-2 353	-2 353	-2 353
Avsetninger						
Overført til investeringsregnskapet	378	0	0	0	0	0
Dekn. av tidligere års regnskapsmessige merforbruk	0	0	0	0	0	0
Avsetninger disposisjonsfond	3 039	840	444	444	444	444
Avsetninger til bundne fond	2 765	941	167	167	167	167
Avsetninger til likviditetsreserven	0	0	0	0	0	0
Sum avsetninger	6 182	1 781	611	611	611	611
Regnskapsmessig merforbruk/mindreforbruk	-945	-513	0	-1 731	-1 906	-2 089

Vedlegg 2: Kostrafunksjoner, regnskap 2016, budsjett 2017 og 2018

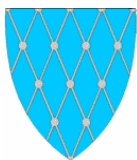
Ansvar		Regnskap 2016	Revidert 2017	Budsjett 2018
10	Politiske styringsorganer	2 318	1 980	2 062
15	Barn og unges kommunestyre	0	0	0
20	Kontrollutvalget	129	557	562
23	Eldrerådet	0	12	9
40	Politiske organisasjoner	21	20	20
50	Valg	0	26	0
100	Revisjon	273	0	0
101	Rådmann	3 025	3 683	3 951
102	Økonomiavdelingen	2 254	2 418	2 625
104	Fellesutgifter sentraladministrasjonen	2 500	1 980	1 816
120	Fagopplæring/lærlinger	400	465	466
130	Sommerarbeid ungdom	73	66	83
135	ASVO	531	555	572
140	Turistnemda	32	34	34
151	Næringsfond I	0	0	0
152	Næringsfond II	87	0	0
153	Næringskonsulent	513	184	113
155	Næringseiendommer	1	-20	-193
160	Tjenesteboliger	-474	-839	-453
161	Festeavgifter Strand/Vingsand/Osen	-81	-69	-105
200	PPT	574	611	611
201	Fellestjenester skole og barnehage	-343	168	85
202	Felles skyss	600	530	830
203	Osen kulturskole	626	562	437
204	Drageid leirskole	-114	-125	-138
210	Oppvekst og kultur	755	1 033	1 052
220	Strand skole	14 357	14 316	14 562
230	Seter skole og barnehage	3 318	3 917	3 560
240	Havgløtt barnehage	0	0	6 111
250	Ørin barnehage	3 570	3 718	0
260	Strand barnehage	2 187	2 377	0
270	Kulturtiltak	156	196	181
275	Ungdommens kulturhus	81	56	49
276	Osen ungdomsklubb	108	146	146
280	Bibliotek	285	289	279
285	Bygdatunet	104	293	392
290	Bygdabok	-7	-7	-8
295	Religiøse formål	1 189	1 206	1 223
310	Helse	1 203	1 326	1 373
320	Allmennlegetjeneste	1 553	1 704	1 848
321	Legevaktsentral	12	37	123
322	Legevaktsentral	604	634	612
323	Kommunalt akutt døgntilbud	238	240	240
330	Helsestasjonstjeneste	350	430	446
331	Helseopplysning	1	24	6
332	Miljørettet helsevern	285	293	298
334	Skolehelsetjeneste	295	276	277

Ansvar		Regnskap 2016	Revidert 2017	Budsjett 2018
335	Jordmortjeneste	60	65	67
340	Fysioterapitjenester	463	518	520
350	Psykatri	815	879	836
410	Sosial rådgivning	19	23	37
415	NAV	897	474	413
416	Bosetting flyktninger	1	-340	-394
420	Edruskapsarbeid	4	7	5
430	Barnevernsarbeid	1 465	1 549	1 553
520	Sykehjem pleie og omsorg	11 985	13 583	13 147
521	Kjøkken	1 576	1 388	1 501
530	Hjemmesykepleie	7 610	7 646	8 440
531	Hjemmehjelp	500	597	599
532	Eldresentret	132	98	74
533	Dagtilbud demens	365	362	321
540	Omsorgsboliger 2. etg. Sykehjemmet	-389	-431	-463
541	Osen Trygdebolig	-92	-88	-137
542	Mølnebergstunet	-258	-342	-356
543	Trekanten/nye Trekanten	-140	-150	-139
544	Omsorgsbolig - Skrenten	-186	-158	-172
560	Psykisk utviklingshemmede	65	48	77
561	Andre tiltak funksjonshemmede	156	141	156
610	Byggesak oppmåling kartverk	1 250	1 402	1 329
618	UM-stab	698	1 218	1 232
619	UM-anlegg	1 512	1 783	1 893
620	Vann	0	0	0
630	Avløp	0	0	0
635	Slam	0	0	0
640	Avfall	0	0	0
650	Havner	93	70	97
651	Kommunale veier	999	847	975
652	Fylkesveier	2	3	3
653	Private veier	2	2	2
655	Trafikksikkerhetstiltak	167	32	118
660	Brannvern	2 025	2 052	2 099
665	Forurensingsvern	7	8	7
670	Jordbruk	535	460	365
672	Skogbruk	177	154	54
673	Veterinærtjeneste	-45	-20	-20
680	Miljøvern	173	237	260
681	Fiske, jakt og viltstell	-5	-1	-3
700	Renter	540	618	535
710	Avdrag	4 971	5 535	5 751
720	Finans	0	0	0
721	Avskrivninger	-4 652	-4 581	-5 326
800	Skatt og rammetilskudd	-77 971	-78 662	-79 771
801	Øvrige generelle statstilskudd	-334	-310	-286
803	Eiendomsskatt	-678	-254	-687
910	Pensjonsavregninger	915	-1 905	-2 093
990	Årets regnskapsmessige resultat	842	0	0

Vedlegg 3: Ikke prioriterte nye tiltak som belaster drift eller investering

Tiltak	Stipulert kostnad
Ny pumper basseng Strand skole	75 000
Ergoterapeut	650 000
Gulvbelegg/vinduer klasserom kjeller Strand skole	90 000
Drenering bak sløydrom Strand skole	100 000
Varmekabler hoved-trapp Strand skole	100 000
Tilbygg sceneinngang flerbrukshall Strand	600 000
Nytt tak Strand ungdomsskole/Havgløtt barnehage	160 000

Vedlegg 4: Administrasjonens interne budsjett 2017 (eget dokument)

SAKSFRAMLEGG

<i>Saksnr</i>	<i>Utvalg</i>	<i>Møtedato</i>
17/17	Osen formannskap	06.12.2017

Saksbehandler: Ronald Bratberg

**OVERENSKOMST MED GRUNNEIERE VED LEGGING AV VANN- OG
AVLØPSLEDNINGER**

Vedlegg

- 1 Overenskomst med grunneiere ved legging av vann- og avløp (eks.)
- 2 Vedtak eks. overenskomst
- 3 Overenskomst med grunneiere ved legging av vann- og avløpsledninger (forslag til ny)

Sakens bakgrunn og innhold:

Osen kommunestyre vedtok i sak 241/79 en overenskomst med grunneiere ved legging av vann og avløpsledninger.

Overenskomsten ble utarbeidet og forelagt grunneierlag i Osen i forbindelse med et nyanlegg i 1979, og skulle sikre både grunneiere og kommunen i forbindelse med graving, legging samt drift av vann- og avløpsledninger.

Gjeldende avtale inneholder en del punkt som bør revideres. I tillegg mangler den muligheter for signering.

De endringer som er foretatt er merket med gult i vedlagte forslag til overenskomst.

Vurdering:

Oppdateringene av eksisterende overenskomst er nødvendig da den gamle bl.a. inneholder ord, uttrykk og benevnelser som ikke er relevante i dag. Samtidig er det ikke gjort flere oppdateringer enn høgst nødvendig, da denne er like relevant pr. i dag.

Rådmannens innstilling:

Osen kommune ved formannskapet vedtar framlagte forslag til endringer i «Overenskomst med grunneiere ved legging av vann- og avløpsledninger».

Roar Leirset
Rådmann

OSEN KOMMUNE

7740 STEINSDALEN

Tlf. 077-77 180

OVERENSKOMST MED GRUNNEIERE VED LEGGING AV VANN OG AVLØP.

Mellom grunneier av eiendommen , gnr. , bnr. ,
og Osen kommune v/ordføreren inngås slik overenskomst:

1. Osen kommune gis rett til å anlegge og ha liggende vann og avløpsledninger med utstyr og kummer over eiendommen i det vesentlige slik det framgår av vedlagte kart.
 - a. Kommunen har videre rett til å føre tilsyn samt vedlikehold og fornye ledningsanlegget til enhver tid.
 - b. Overalt å komme frem til og langs ledningsanlegget for dettes bygging og tilsyn, vedlikehold og fornyelser herunder å nytte private adkomstveier.
2. Grunneieren har ikke rett til å føre opp bygning eller anlegg av noen art over ledningene eller kummene innenfor en avstand av 2,5 meter til begge sider regnet fra ledningens midtlinje eller kummens kant.

Enhver virksomhet som kan medføre skade eller fare for skade på ledningsnettet er forbudt. Terrenget og ledningstraseen må ikke påfylles, senkes eller avplaneres uten skriftlig samtykke av kommunen.

Lukkede dreneringsgrøfter for jordbruk samt ledninger til vanningsanlegg for jordbruksformål er tillatt.

Kommunen må før graving av slike dreneringsgrøfter og ledninger finner sted varsles.

- 3.a. Under anleggsarbeidet skal matjorda avtas særskilt. Etter at rørene er lagt og grøfta er gjenfylt, skal matjorda legges tilbake.
- b. Kummer på dyrket mark må bli avsluttet 0,7 m under terreng. Over dyrket mark og dyrkingsjord skal dekkingen over ledningen være minst 1,2 m. På areal som senere måtte bli oppdyrket, forplikter kommunen seg til å sørge for at eventuelle kummer endres slik at de avsluttes 0,7 m under terreng.
- c. Overflødig fyllmasse fjernes av kommunen i den utstrekning grunneieren ikke ønsker å nyttiggjøre seg disse. I så fall, og dersom det ikke medfører ekstraavgifter av betydning, skal overskuddsmasser plasseres etter grunneierens ønske.
4. Nødvendig omlegging av offentlig og private kloakker, drensledninger og vannledninger, elektriske anlegg, herunder telefon samt flytting av gjerder besørges foretatt av kommunen.

5. Drensrøfter som kappes, legges inn på kart med fast referansepunkt i marken. Herredsagronomen avgjør med bindende virkning hvordan drensrøftene skal kobles sammen og han fører tilsyn med hvorledes dette arbeidet utføres.

6. Hvorvidt og i hvilken utstrekning grunneieren tilkommer erstatning for kommunens rettigheter samt klausulering av grunneiendommen etter denne avtale avgjøres ved avtale eller skjønn (voldgiftsrett). Takstene skal omfatte enhver erstatning som pliktes for avståing av forannevnte rettigheter samt klausulering og for enhver skade og ulempe i anledning ledningsanlegget og driften av dette.

Taksten skal også omfatte eventuelle skader som er oppstått i forbindelse med forberedelsen av anleggsarbeidet, såsom stikkledningsskader, målearbeider, grunnundersøkelser o.l. med mindre annet er avtalt med grunneieren.

I mangel av minnelig avtale fastsettes erstatningen ved skjønn av en voldgiftsrett på 3 medlemmer, hvorav partene oppnevner ett medlem hver og lensmannen i Bjørnør er formann.

Kommunen betaler grunneierens utgifter til juridisk og teknisk bistand i forbindelse med opprettelse av denne avtale.

Som jordbrukssakkyndig oppnevnes herredsagronomen.

Tilfeldig og uberegnelig skade og ulemper som følge av anleggsarbeidet, så som synking av masse i grøftetraseen m.m. må varsles til kommunen før en eventuell utbedring finner sted.

Krav om erstatning herunder også innbefattet krav om erstatning for eventuell framtidig skade må være framsatt skriftlig senest innen 3 år etter at anleggsarbeidet er avsluttet på vedkommende eiendom.

Eventuell erstatning for skade av denne art fastsettes senere ved skjønn eller minnelig overenskomst.

7. Grunneieren gir kommunen tillatelse til å sette i gang anleggsarbeide når denne kontrakt er underskrevet og tidspunkt for utbetaling av erstatning er avtalt.
8. Overenskomstene kan tinglyses som heftelse på eiendommen og kommunen betaler utgiftene til tinglysing.

S E R U T S K R I F T

Av formannskapets møtebok så langt det gjelder saken nedenfor.

I møte den 7. desember 1979.

Av 5 medlemmer møtte 5

K-sak 107/79

F-sak 241/79

Overenskomst med grunneiere ved legging av avløp.
Ny behandling av F-sak 180/77.

Kontorsjefens innstilling tilrås.

Rett utskrift bekreftes.

Osen formannskapskontor

7740 Steinsdalen

Audhild Melhus

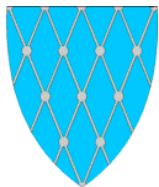
Formannskapets tilråding i

F-sak 241/79 er av kommunestyret
enstemmig vedtatt/~~med~~ /mot
stemmer i sak 107 på møte den
19/12 1979

Av 17 medlemmer møtte 16

Osen formannskapskontor

Randi Særgjerd

Osen kommune

Utvikling og Miljø

7740 Steinsdalen

OVERENSKOMST MED GRUNNEIERE VED LEGGING AV VANN OG
AVLØP **SLEDNINGER.**

Mellom grunneier av eiendommen....., gnr....., bnr.....

og Osen kommune v/ordfører inngås følgende overenskomst:

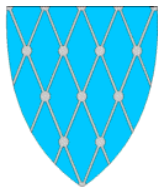
1. Osen kommune gis rett til å anlegge og ha liggende vann og avløpsledninger med utstyr og kummer over eiendommen i det vesentlige slik det framgår av vedlagte kart.
 - a. Kommunen har videre rett til å føre tilsyn samt vedlikehold og fornye ledningsanlegget til enhver tid.
 - b. I tillegg har de rett til å komme fram over alt langs ledningsanlegget for tilsyn, vedlikehold og fornyelser herunder å nytte private adkomstveier.
2. Grunneier har ikke rett til å føre opp bygning eller anlegg av noen art over ledningene eller kummene innenfor en avstand på 2,5 meter til begge sider regnet fra ledningens midtlinje eller kummens kant.

Enhver virksomhet som kan medføre skade eller fare for skade på ledningsnett er forbudt. Terrenget og ledningstraseen må ikke påfylles, senkes eller planeres uten skriftlig samtykke av kommune.

Lukkede dreneringsgrøfter for jordbruk samt ledninger til vanningsanlegg for jordbruksformål er tillatt.

Kommunen må før graving av slike dreneringsgrøfter og ledninger finner sted, varsles.

- 3 a. Under anleggsarbeidet skal matjord avtas særskilt. Etter at rørene er lagt og grøfta er gjenfylt, skal matjorda legges tilbake.
 - b. Kummer på dyrket mark må bli avsluttet 0,7 m under terreng. Over dyrket mark og dyrkingsjord skal dekkingen over ledningen være minst 1,2 meter. På areal som senere måtte bli oppdyrket, forplikter kommunen seg til å sørge for at eventuelle kummer endres slik at de avsluttes 0,7 meter under terreng.
 - c. Overflødig fyllmasse fjernes av kommunen i den utstrekning grunneieren ikke ønsker å nyttiggjøre seg disse. I så fall, og dersom det ikke medfører ekstrautgifter av betydning, skal overskuddsmasser plasseres etter grunneierens ønske, **men dog innenfor en avstand på 500 m fra anleggsarbeidet.**
4. Nødvendig omlegging av offentlige og private kloakker, drensledninger og vannledninger, elektriske anlegg, herunder telefon samt flytting av gjerder besørges foretatt av kommunen.

Osen kommune

Utvikling og Miljø

7740 Steinsdalen

5. Drensrør som kappes, måles inn av kommunens oppmålingsmyndighet, og data legges inn i gårdsarkivet. Drensrørene skal kobles sammen med bruk av samme dimensjoner og materialer som eksisterende drensrør.

6. Hvorvidt og i hvilken utstrekning grunneieren tilkommer erstatning for kommunens rettigheter samt klausulering av grunneiendommen etter denne avtale avgjøres ved avtale eller skjønn (voldgiftsrett). Taksten skal omfatte enhver erstatning som pliktes for avståing av forannevnte rettigheter samt klausulering og for enhver skade og ulempe i anledning ledningsanlegget og driften av dette.

Taksten skal omfatte eventuelle skader som er oppstått i forbindelse med forberedelsen av anleggsarbeidet, så som stikkledningsskader, målearbeider, grunnundersøkelser o.l. med mindre annet er avtalt med grunneieren.

I mangel av minnelige avtale fastsettes erstatningen ved skjønn av voldgiftsrett på 3 medlemmer, hvorav partene oppnevner ett medlem hver og lensmannen i Bjørnør er formann.

Kommunen betaler grunneierens utgifter til juridisk og teknisk bistand i forbindelse med opprettelse av denne avtalen.

Som jordbrukssakkyndig oppnevnes rådgiver landbruk ved Utvikling og miljø.

Tilfeldig og uberegnelig skade og ulemper som følge av anleggsarbeidet, så som synking av masse i grøftetraseen m.m. må varsles til kommunen før eventuell utbedring finner sted.

Krav om erstatning herunder også innbefattet krav om erstatning for eventuell framtidig skade må være framsatt skriftlig senest innen 3 år etter at anleggsarbeidet er avsluttet på vedkommende eiendom.

Eventuell erstatning for skade av denne art fastsettes senere ved skjønn eller minnelig overenskomst.

7. Grunneieren gir kommunen tillatelse til å sette i gang anleggsarbeidet når kontrakt er underskrevet og tidspunkt for utbetaling av erstatning er avtalt.
8. Overenskomstene kan tinglyses som heftelse på eiendommen og kommunen betaler utgiftene til tinglysning.
9. Avtalen er utferdiget i to eksemplarer, ett til hver av partene. Kopi av avtalen arkiveres i kommunens arkiv.

Osen den/.....

.....

Grunneier

For kommunen